

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ:

ΑΡΙΘΜ. 2 — Οκτώβριος 1841. — ΤΟΜ. Α.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ.

(Συνέχ. από σελ. 7. Ἀριθμ. 1).

Τὸ γενικὸν σύστημα τῆς ἀνατροφῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπέβλεπε τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν κοινῶς τῶν σωματικῶν καὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων. Ὅθεν καὶ οἱ ἐπὶ τούτῳ συνήθως διωρισμένοι ἀγῶνες ἀπετέλουν τὸ οὐσιῶδες αὐτῆς μέρος. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀγῶνων τοῦ σώματος, ὡς μὴ ὄντων τῆς παρούσης ἕλης, ἀφίνομεν νὰ ἐξετάσωμεν ἄλλοτε εἰς ἰδιαιτέρον ἄρθρον τοῦ φυλλαδίου μας. Νῦν δὲ διαλαμβάνομεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν Μουσικῶν λεγομένων ἀγῶνων, οἵτινες καὶ ἦσαν τὸ κυριώτερον καὶ ἀξιολογώτερον μέσον, δι' οὗ ἡ Φιλολογία τῶν Ἑλλήνων προώδευσε τοσοῦτον κατὰ τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν ταύτην.

Τὸ μέρος τῆς ἀνατροφῆς τῶν Ἑλλήνων, τὸ ὁποῖον κυρίως ἀνεφέρετο εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ νόου, ἐμπεριλαμβάνετο ὑπὸ τὴν λέξιν Μουσικῆ, καὶ ὑπὸ τὸ γενικὸν τοῦτο νόημα λαμβάνουσι τὴν Μουσικὴν καὶ ὁ Πλούταρχος καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, ἀναφέροντες αὐτὴν ὡς ἀναπόφευκτον εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν νέων, καὶ ὡς ἔχουσαν ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν εἰς τὴν διάθεσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα. Ἐκ τούτου δὲ καὶ οἱ διὰ τὴν ἐπίδειξιν τοῦ Πνεύματος γινόμενοι ἀγῶνες ἐκλήθησαν Μουσικοί.

Οἱ ἀγῶνες οὗτοι ἤρχισαν ὀλίγον τι μετὰ τὸν Σόλωνα, καὶ ἔλαβον μεγίστην ἐπιρροὴν, ὡς συσχετιζόμενοι μὲ τὰς δημοσίους ἐορτάς, καὶ μάλιστα μὲ τοὺς τέσσα-

ρας μεγαλητέρους γυμνικούς ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων, τὰ Ὀλύμπια, τὰ Πύθια, τὰ Ἴσθμια καὶ τὰ Νέμεα (*). Ἡ ἀγάπη τῆς δόξης τοὺς ἐνεψύχονε, καὶ ἦτο τὸ κυριώτερον ἐλατήριο τῶν μεγαλητέρων ἐπιτυχιῶν. Κατ' ἀρχὰς ποιηταὶ μόνον, ῥαψωδοὶ, ὑποκριταὶ παραστάσεων καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐλάμβανον εἰς αὐτοὺς μέρος, ἀκολούθως δὲ καὶ οἱ ῥήτορες, οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἄλλοι ἤρχισαν νὰ ἐπίδεικνύωσι τὰ συγγράματά των, ὡς ὁ Ἴσοκράτης ἀνέγνωσε τὸν Πανηγυρικὸν του εἰς τὰ Ὀλύμπια· ὁ Ἡρόδοτος, τὰς ἐννέα Μούσας τῆς ἱστορίας του, παρόντος τοῦ Θουκυδίδου (παιδὸς ἔτι), καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ τῶν ἐπιστημῶν, ὁ Μέτων, ἐξήγησε τὴν περιόδον του, ἥτις ἀμέσως ἐπωνομάσθη χρυσοῦς κύκλος.

Οἱ διὰ τοὺς ἀγῶνας τοὺτους διοριζόμενοι κριταὶ ὑπερεῖχον διὰ τὰς γνώσεις, καὶ τὴν κρίσιν των. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προέτεινον οὗτοι, διὰ τοὺς ποιητὰς μάλιστα, τὸ θέμα ὑπὲρ οὗ ἐμελλε νὰ γεινῆ ὁ συναγωνισμὸς, καὶ ἐβράβειον τοὺς ἐξέχοντας διὰ τὴν εὐφυΐαν, καὶ τὰ λοιπὰ προτερήματα τοῦ νοῦς.

Οἱ δὲ συναγωνιζόμενοι ἀπητοῦντο πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ ἔχωσι φυσικὴν ἐπιτηδειότητα, θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν γνώσιν τῆς τέχνης των, εὐρυθυμον καὶ ἀρμονικὴν φωνὴν, ἰκανότητα εἰς τὰ Μουσικὰ ὄργανα, μάλιστα δὲ τὴν λύραν, καὶ νὰ προγυμνάζωνται μεγάλας. Ἦρχιζον δὲ διὰ κλήρου καὶ οἱ ἀγῶνές των ἐγίνοντο ὑ-

(*) Εἰς τὰς Ἀθήνας συνεσχετίζοντο μὲ τὰ λεγόμενα Παναθηναῖα, μίαν τῶν μεγαλητέρων ἑορτῶν, ἐνθα συνήγετο ἄπειρον πλῆθος λαοῦ, καὶ, κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Περικλέους, ἐγίνοντο εἰς τὸ καλούμενον ᾠιδεῖον. Εἰς τὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου γιγνομένας ἑορτὰς, καὶ μάλιστα τὰ λεγόμενα μεγάλα Διονύσια, ἐγίνοντο ἀγῶνες, εἰς τοὺς ὁποίους παριστάνοντο διάφορα δράματα. Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον τακτικόν, ὡς καὶ νεώτεροι, θεάτρον, καὶ ἐκάστην ἀνοιγόμενον διὰ τὰς δημοσίους διασκεδάσεις. Αἱ δραματικαὶ παραστάσεις

πὸ ῥητοῦς νόμους. Τὸ ὄνομα τοῦ νικητοῦ ἐκηρύσσετο διὰ κήρυκος· τὸ δὲ βραβεῖόν του ἦτο στέφανος ἐξ ἄνθεων. Ἐν' ὅτε δ' ἐλάμβανε καὶ ἄλλας ἀνταμοιβάς, ὡς ἀνδριάντα, κ τ λ.

Ἐκπλήσσειται τῶντι τὴν σήμερον ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, συλλογιζόμενος πόσον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐνδοσιάζοντο εἰς τοὺς δι' ἐπίδειξιν τῆς εὐφυΐας καὶ τῶν γνώσεων γιγνομένους τοὺτους ἀγῶνας. Οὔτε αἱ πολιτικαὶ ἀνωμαλίαι, οὔτε ἡ βία τῶν ἀρχαιοτάτων αἰῶνων τῆς Ἑλλάδος ἴσχυσαν νὰ καταθλίψωσι τὴν φυσικὴν ἐκείνην καὶ τρόπον τινὰ αὐτόχθονον ἔφεσιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ Φῶτα. Ἀνεκαθεν ἡ ποίησις καὶ ἡ μουσικὴ ἦσαν ἡ εὐαρεστοτέρα διασκεδάσις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ αἱ γινόμεναι δι' αὐτὰς ἐπιδείξεις, ἔσυρον ἄπειρον πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Εἰς τοιαύτην τινὰ ἐπίδειξιν γινομένην εἰς τὴν νῆσον Δῆλον, ἐπὶ τοῦ Ὀμήρου, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς παρευρέθη, συνέδραμον διὰ θαλάσσης ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἡσίοδος ἀναφέρει ὅτι μεγαλοπρεπῆς ἐπίδειξις ἐγένετο εἰς τὴν Χαλκίδα τῆς Εἰβοίας, ἐνθα καὶ αὐτὸς ἔλαβε τὸ βραβεῖον τῆς Ποιήσεως. Νεώτερός τις κάμνει τὴν παρατήρησιν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες φίλοι μὲν πάσης δόξης, ἀλλὰ πρὸ πάντων φίλοι τῶν Μουσῶν καὶ τῆς παιδείας, ἐτίμων μὲν ἐπίσης μὲ κλάδους δάφνης καὶ ἐλάας τοὺς ὅσοι ἠγωνίζοντο τὰ διάφορα τοῦ σώματος ἀγωνιάνηκον κυρίως εἰς τὰς θεησκευτικὰς ἑορτὰς, καὶ ἦσαν διὰ τοῦτο μόνον προσδωρισμένοι. Ὅσα ἅπασι παριστάνοντο, ἢ σπανίως ἢ διόλου παριστάνοντο πάλιν. Καὶ ἐκ τούτου φαίνονται τὰ ἄπειρα σχεδὸν παρὰ τοῖς Ἑλλησι δραματικὰ συγγράμματα. Οἱ συγγραφεῖς ἀναφέρουσι διακοσίας σχεδὸν τραγωδίας τῆς πρώτης τάξεως, καὶ πεντακοσίας τῆς δευτέρας. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν κατωτέρων εἶναι ἀκόμη μεγαλήτερος. Σχεδὸν καὶ ἄλλαι τοσαῦται κωμωδίαι ἀριθμοῦνται.—Ἐκ τοῦ μεγάλου τούτου θεσαυροῦ πόσον ὀλίγα διέμειναν εἰς ἡμᾶς!

σματα, καὶ τοὺς ὑπερέχοντας διὰ τὴν φυσικὴν ἀνδρείαν, εἶχον ὁμοῦ ἀνώτερον τι σέβας καὶ ἐξεβακχεύοντο διὰ τοὺς ἀγωνιζομένους τοὺς ἀγῶνας τοῦ πνεύματος. Καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ταύτην εἰς τὰς μαθήσεις κλίσεων των, μὲ τοσαύτην μικρὰν ἔκτασιν γῆς καὶ τοσοῦτον ὀλίγον πληθυσμὸν κατοίκων, κατήνησαν εἰς βαθμὸν, ὑπὲρ τὸν ὅποιον εἶναι ἀδύνατον νὰ φθάσῃ ὁποιονδήποτε ἄλλο ἔθνος.

Ἄλλο ἀξιόλογον μέσον τῆς Πνευματικῆς προόδου τῶν Ἑλλήνων ἦσαν τὰ λεγόμενα Συμπόσια τῶν φιλοσόφων, ἅτινα μαρτυροῦσιν ὅτι ἐζήτουν πανταχόθεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ δίδωνται εἰς τὴν σπουδὴν, καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἀκομῆ τῆς ἀναψυχῆς καὶ διασκεδάσεως. Ἐπραττον δὲ τὰ συμπόσια ταῦτα οἱ φιλόσοφοι μετὰ τῶν μαθητῶν των εἰς τὸ Πρυτανεῖον, τὴν Ἀκαδημίαν, τὸ Λύκειον κτλ, καὶ εἶχον κανόνας ἰδιαιτέρους περὶ τοῦ πῶς ὤφειλαν νὰ φέρωνται εἰς αὐτά. Τοιοῦτό τι σύστημα κανόνων διετάχθη ὑπὸ τοῦ Ξενοκράτους, διὰ τὰ συμπόσια τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, διὰ τὰ τοῦ Λυκείου. Οἱ ἐξάρητοι διάλογοι τοῦ Πλάτωνος καὶ Ξενοφῶντος, ἐπιγραφόμενοι Συμπόσιον καὶ Συμπόσιον Φιλοσόφων, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ σύγγραμμα τοῦ Πλουτάρχου, ἐπιγραφόμενον Ἐπιτάσοφῶν συμπόσιον, καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ Ἀθηναίου καλούμενον Δειπνοσοφιστὰὶ μᾶς δεικνύουσι πῶς ὑπῆρχε τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς διασκεδάσεως παρὰ τοῖς σοφῶσι τῶν Ἑλλήνων.

Μεταξὺ τῶν μέσων, δι' ὧν ἡ Φιλολογία τῶν Ἑλλήνων προώδευσε τοσοῦτον, ὀφείλομεν ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὰς δημοσίας συλλογὰς τῶν Βιβλίων, ἐξ ὧν περιφημότεραι εἶναι, διὰ τὴν ἀρχαιότητά των ἢ ἐν Ἀθήναις γενομένη ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, (ἥτις ληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ξέρξου, μετεφέρθη ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικατορος, βασιλέως τῆς Συρίας), καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, διὰ συνεργίας τοῦ Ἀλεξάνδρου. Περὶ ἄλλων δὲ τοιούτων Συλλογῶν θέλομεν διαλάβειν εἰς οἰκειότερον τόπον.

(Ἐπεταὶ ἡ συνέχεια).

ΩΣ ΤΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΑΣ.

Τὸ πρότιστον καὶ ἱερώτατον τοῦ ἀνθρώπου χρέος εἶναι νὰ καλλιεργῇ τὸ Πνεῦμά του. ὥστε διὰ τῆς τελειοποιήσεως αὐτοῦ νὰ δυνηθῇ νὰ διακρίνῃ τὸ ἀληθές ἀπὸ τὸ ψευδές, τὸ δίκαιον ἀπὸ τὸ ἀδικίον, καὶ ἐν γίνεσι τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ μὴ τοιοῦτον. Εἰς τὴν καλλιέργειαν δὲ ταύτην τοῦ Πνεύματος ἄλλο μέσον δὲν δύναται νὰ συνεισφέρῃ τοσοῦτον παρὰ τὴν Δημοσίον Ἐκπαίδευσιν. Καὶ παρατηροῦμεν μάλιστα ὅτι αὕτη συνίτεται κυρίως εἰς τὴν πρόσδοχον τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἔθνων· καὶ τότε ἐν ἔθνῳ ἐφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ τῆς εὐδαιμονίας του, ὅτε ἔριψε τὰ βλέμματά του εἰς αὐτήν, καὶ ἤρξησεν, ὅσον ἠδυνήθη, τὴν περὶ αὐτὴν ἐπιμέλειάν του, καθὼς ἐξ ἐναντίας χωρὶς αὐτῆς τὰ ἔθνη μένουσιν εἰς τὸν λήθαργον τῆς βαρβαρότητος, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ κακοδαιμονίαν των.

Μικρὸν ἂν ἐμβλέψωμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν τῆς πατρίδος μας, καὶ συλλογισθῶμεν ὅποια ἦσαν ἡ Σμύρνη, ὡς πρὸς τὴν παιδείαν, κατὰ τοὺς χρόνους τῶν προγόνων μας, θέλομεν θρηνησῆαι βλέποντες τὴν μεγάλην αὐτῆς διαφοράν σήμερον. Ἀναπολοῦντες ὁμοῦ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια ὑπέφερε, καὶ τὴν πρὸ μιᾶς ἑκατοστιατηρίδος παντελῆ εἰς αὐτὴν ἔλλειψιν τῆς δημοσίους ἐκπαιδεύσεως, θέλομεν εὐγνωμονῆσαι εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν διὰ τὸν εἰς τὸν ὅποιον ἀνήχθη βαθμὸν πάλιν, καὶ θέλομεν συλλάβειν ἐλπίδας, ὅτι ἡ Σμύρνη δύναται νὰ φθάσῃ ἐκ νέου εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς εὐκλειαν. Ὅτι δὲ μάλιστα καθιστᾷ τὰς ἐλπίδας ταύτας ἀναμφιβόλους καὶ βασιμωτέρας, εἶναι ὁ ζῆλος τὸν ὅποιον τὸ πλεῖστον μέρος τῶν συμπολιτῶν μας ἤρχισαν νὰ δεικνύουσιν

ὕψος τῆς παιδείας. Διάφορα νέα φιλεκπαιδευτικά καταστήματα ουστηθέντα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ Σμυρναῖοι ἐνόησαν ἀκριβῶς πλέον ὅτι τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Δημόσιον Ἐκπαιδεύσειν, καὶ ὅτι αὐτὴ οὐχὶ μόνον δὲν εἶναι ἀσχετος μὲ τὸ ἔθνος καὶ μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ ὅτι μικρὰ ἀδιαφορία ἢ ἀμέλεια εἰς αὐτὴν εἶναι ὀλεθριωτάτη καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ εἰς τὴν λοιπὴν βιομηχανίαν.

Δὲν ἤθελε λογισθῆν βέβαια ἄκαιρος, ὅστις, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ πνεύματα ὄλων ἀποτείνονται εἰς τὴν καλῆν ῥευσιν τῆς Δημόσιου Ἐκπαιδεύσεως, ἐτόλμα, σύμφωνα μὲ τὰς ἰδέας τῶν συμπολιτῶν του, ν' ἀνυψώσῃ, τὴν ἀδύνατόν του φωνήν, περιγράφων ἐν συντομίᾳ τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν σχολείων μας, καὶ τὴν ὁποίαν οἱ Σμυρναῖοι σχεδιάζουσι νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὰ βελτιώσιν.

Δημόσια εἰς τὴν πόλιν μας σχολεῖα ἔχομεν. Ἑλληνικὰ μὲν, ἐν καὶ μόνον, τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολήν. Ἀλληλοδιδασκτικὰ δὲ, πέντε ἀρρένων, καὶ τρία κορασίων, ἐν οἷς φοιτᾶσι τακτικῶς ὑπὲρ τοὺς χιλίους διακοσίους μαθητὰς.

Συντόμως εἰς τὸν προηγούμενον ἀριθμὸν τοῦ φυλλαδίου μας διελάβομεν περὶ τοῦ ἱστορικοῦ μέρους τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, καὶ εἶδομεν ὅτι μέχρι τοῦ ἐπί Οἰκονόμου καὶ Κούμα Γυμνασίου, ἡ Σχολὴ αὕτη ἔχαιρε τὴν καινὴν ὑπόληψιν, καὶ οἱ Σμυρναῖοι διὰ τὴν ἀρετὴν μάλιστα τῶν ἐν αὐτῇ καθηγητῶν, τὴν ἐθεώρουσαν μὲ σέβας, καὶ ὑπὸ Φρησκευτικὴν πρόσοψιν. Ἀκολουθῶν δὲ διὰ τῆς ἀτρύτου φιλοπονίας καὶ τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἀβραμίου, οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ὑπερτέραν αὐτῆς δόξαν ἀνήχθη, ἀλλὰ καὶ ἔτι μᾶλλον συνεστήθη εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν πολιτῶν. Μετὰ τὴν ἀξιο δάκρυτον ὁμως ἀναχώρησιν αὐτοῦ, ἡ Σχολὴ ἤρχισε νὰ ἐκπίπτῃ, πνεῦμα δυσαρσεκείας ἀνεφάνη κατ' αὐτῆς, καὶ ἐπομένως βαθμηδὸν καὶ αἱ πρόοδοί της κατήντησαν νὰ μὴν ἦ

ναί τοσοῦτον σημαντικαί. Καὶ ἀπορίας ἄξιον μάλιστα εἶναι ὅτι τοῦτο συνέβη εἰς περίστασιν καθ' ἣν ἡ Σχολὴ διευθύνεται ἀπὸ ἀξιόους Σχολάρχας, καὶ ἐροεῖται ἀπὸ ἀνδρας ἰκανοὺς καὶ ἐπιμελεῖς εἰς τὸ ἔργον των. Εἰς ἄλλο δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν τὴν αἰτίαν τούτου, εἰμὴ εἰς τὴν ἔκτοτε συχνὴν μεταλλαγὴν τῶν Καθηγητῶν, καὶ εἰς τὴν εἰς ἕνα μόνον ἐπιπόρτισιν τοσοῦτων μαθημάτων. Ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων μεγαλητέρων αἰτιῶν, οἷτε διοργανισμὸς ἐντελής δύναται νὰ διατηρηθῆ εἰς τὴν Σχολήν, αἱ Ἐπιστήμαι καὶ τὰ Μαθηματικά ἔπαυσαν νὰ διδάσκωνται συστηματικῶς, καὶ τὸ πᾶν περιωρίσθη σχεδὸν εἰς τὴν Γραμματικὴν, τὴν ἀπλὴν παράδοσιν τῶν Συγγραφέων, τὴν Ἀριθμητικὴν, τὴν Γαλλικὴν Διάλεκτον, καὶ εἴτι ἄλλο. Ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ ὅτι αἱ ἐπιστήμαι ἦσαν τὸ ἀναγκαϊότερον εἰς τὴν Πατρίδα μας μάθημα τὴν σήμερον;—Αἱ ἐπιστήμαι (συνουδουμέναι μάλιστα εἰς ἡμᾶς καὶ μὲ τὰ κειμήλια τῶν ἀθανάτων προγόνων μας,) δύναται νὰ μορφώσωσι καὶ νὰ σοφίσωσι τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, αὐταὶ ν' αὐξήσωσι τὴν κρίσιν του, καὶ νὰ τὸν πλησιάσωσιν εἰς τὴν νοητικὴν του τελειότητα· καὶ δι' αὐτῶν τέλος (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἠθικῶν ἐπιστημῶν), μανθάνει τις νὰ κανονίξῃ τὰς μεταξὺ τῶν ἄλλων σχέσεις του, καθὼς ἀκόμη καὶ τὰς ἰδίας του πράξεις.—Οφείλομεν μὲν χάριτας εἰς τὸν Νεοκλῆα, εἰς τὸν ἀμισθὶ ἀναπληρώσαντα πρὸς καιρὸν ἔλλειψιν Σχολάρχου ἀξιέπαινον Κ. Φαιδρὸν, καὶ εἰς τὸν ἀξιοτίμον Σακελλάριον, οἵτινες κατέβαλον πάντα ζῆλον νὰ προάξωσι τὰς ἐπιστήμας εἰς τὴν Σχολήν, ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὐτῶν ἴσχυσαν ὀλίγον, διότι ξένοι μὲν μαθηταὶ βλέποντες τὰς ἀλλεπαλλήλους αὐτῆς ἀνωμαλίας, ἀπέρχονται ἀλλαγόσε, ἐκ δὲ τῶν συμπολιτῶν, πολλὰ ὀλίγους ἠδυνήθησαν νὰ εἴρωσιν, ὥς τε νὰ σχηματίσωσι τακτικὴν αὐτῶν κλάσιν.

Ἄλλὰ πόθεν κυρίως πηγάζουσι τὰ ὀλέθρια ταῦτα προσκόμματα εἰς τὴν Σχολήν;—Πρόληψις, καταντήσα-

σα ἐπομένως καὶ εἰς Σύστημα, ἐπεκράτησεν ἤδη πρό τινων ἐνιαυτῶν εἰς τὴν Σμύρνην νὰ νομίζωσιν ὅτι εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν, διὰ τὴν πανταχόθεν συρροὴν τῶν μαθητῶν, παραμελεῖται ἡ ἐκπαίδευσις καὶ διαφθείρονται τὰ ἤθη. Ἐπομένως δὲ πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν στερουμένων τοὺς τρόπους ἀκόμη, προτιμῶσι νὰ πέμπωσι τὰ τέκνα των εἰς ἀλλοτρίας χώρας καὶ εἰς ἴδια σχολεῖα, καὶ οὕτε τὸ ὄνομα τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ν' ἀκούσωσιν εὐαρεστοῦνται. Οὐχὶ ὅτι φρονοῦμεν βέβαια ὅτι τὸ νὰ πέμπωμεν τὰ τέκνα μας εἰς ἄλλας χώρας δὲν εἶναι ὠφέλιμον, οὕτε ὅτι εἰς τὰ μερικὰ μας σχολεῖα δὲν γίνονται τῶντι ἀξιόλογοί πρόοδοι, ἀλλ' ἄς μᾶς συγγωρηθῇ μόνον νὰ ἐρωτήσωμεν, ὅτι στέλλοντες τὰ ἀνήλικα τέκνα μας μακρὰν ἀπὸ τοὺς κόλπους μας, ποίαν ἐγγύησιν ἔχομεν ὅτι καὶ τὰ ἤθη των διαμένουσιν ἀνεπηρέαστα, καὶ ἐπιμελοῦνται προσηκόντως τὴν ἐκπαίδευσίν των; ἢ, μὴ λυπηρὸν εἶπειν, δὲν βλέπομεν μὲ λύπην καὶ ἀγανάκτησιν τῆς ψυχῆς μας, ὅτι φοβοῦμενοι τὰ μικρὰ, ἐμπύπτομεν εἰς τὰ χεῖριστα; Εἰς δὲ τὰ ἰδιαίτερα Σχολεῖα, οὐδ' αὐτοὶ οἱ διέποντες αὐτὰ, καὶ μ' ὄλον τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλογενεῖαν των, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῶσιν ὅτι διὰ διαφορῶν αἰτίας συστηματικὴν παιδείαν εἶναι ἀδύνατον νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὰ. Τί ὅμως προέρχεται ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας ταύτης; Ἐκαστος ἡμῶν νομίζων ὅτι τὸ πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς Ἐκπαίδευσως χρέος του εἶναι νὰ ἐκπληρῶσῃ μόνον τὸ ἐφ' ἑαυτὸν, (καὶ τοῦτο ὅπως καὶ ἂν ἦναι), παραβλέπει καὶ ἀδιαφορεῖ διὰ τὸ ὄλον καὶ ἐκ τούτου οὕτε διδάσκαλος νὰ στερεωθῇ δύναται εἰς τὴν Σχολὴν, καὶ αἱ πρόοδοι αὐτῆς ἐμποδίζονται. Ἀλλὰ δὲν ἴπο προτιμότερον καὶ μ' ὀλιγοτέραν μάλιστα δαπάνην τῶν ἀλλαχόθεν ἐξοδευομένων, καὶ μ' ἐλπίδα ἐπιτυχίας μεγαλητέρας, νὰ ρίψωμεν τὰ βλέμματά μας εἰς τὸ κοινὸν τοῦτο καὶ ἱερὸν κατάστημα, τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολὴν, νὰ εἰδῶμεν τὰς πληγὰς τῆς, καὶ νὰ ἐπιφέρωμεν τὴν ἐνδεχομένην εἰς αὐτὴν Θεραπείαν, ἐνῶ μάλιστα καὶ

ὅποιον δῆποτε κατ' αὐτῆς παράπονον μας ἀνάγεται πάλιν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς, ὡς ἀμελοῦντας καὶ παραβλέποντας τὸ οὐσιωδέστερον μας τοῦτο καθήκον; Οἱ λόγοι ὅτι ἡ Σχολὴ ἐγαγγραίνωσεν καὶ δὲν ἐπιδέχεται καλητέρευσιν, εἶναι διόλου χωρὶς βάσιν καὶ κούφοι. Ἰδοὺ ἀπλοῦστατον σχέδιον, δι' οὗ δύναται νὰ βελτιωθῇ τὰ μέγιστα.

Ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολὴ χρεῖα νὰ κατασταθῇ εἰς τὸ ἐξῆς ἀποκλειστικῶς Διδασκαλεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας καὶ τῶν Ἐπιστημῶν. Εἰς μόνος Καθηγητῆς, ἐπαγγελλόμενος ὅλα, εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμῃ τίποτε. Τρεῖς Καθηγηταὶ τὴν σήμερον (ἢ τοῦλάχιστον δύο) εἶναι ἀναγκαῖοτάτοι. Ὅστις ἐπαγγέλλεται ὅτι μόνος εἶναι ἱκανὸς νὰ διδάξῃ ὅλα, κινεῖται μὲν βέβαια ἀπὸ φιλογενεῖαν καὶ αἰσθημα τοῦ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὴν ἀνάγκην, ἀλλ' ἄς συλλογισθῇ ὅτι ὅτω προσβάλλεται ὁ χαρακτήρ του, διότι μάλιστα καὶ αὐτὸς συναισθάνεται ὅτι μάλισ εἰς δεκαπενταετίαν δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς του ὅσα τὸν ἐπιφορτίζουσι. Γνωμοδοτοῦμεν δὲ ὅτι εἰς τῶν τριῶν καθηγητῶν νὰ ἦναι Ἰερωμένος. Σιμὰ ὅτι θέλει ἀναλάβειν οὗτος, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν Θεραπευτικὴν διδασκαλίαν τῶν παιδῶν, δύναται διὰ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βαθμοῦ του, νὰ ἐπιφέρει ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ ἀπαιτούμενον τοῦ λαοῦ σέβας εἰς τὴν Σχολὴν. Μετὰ ταῦτα δὲ νὰ συστηθῇ ἐπιτροπὴ τῶν Λογιωτέρων τῆς Σμύρνης, ἥτις μετὰ τοῦ Σχολάρχου (ἢ καὶ τῶν φιλοκάλων αὐτῆς) Ἐφόρων, νὰ συσκεφθῇ τὸν μέλλοντα ὄργανισμὸν καὶ τὴν διάταξιν τῶν μαθημάτων, καὶ νὰ τακτοποιήσῃ ὅσα ἄλλα κρίνη συμφερότερα, ἐξ ὧν μάλιστα καὶ τὸ περὶ τῆς εἰσόδου

(*) Πεποιθότες εἰς τὴν παιδείαν καὶ ἱκανότητα τοῦ ἐπανελθόντος κ. Σακελλαρίου, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι, ἀφοῦ δύο ἔτη μάλιστα ἐνεβάτευσεν, εἰς τὰ πνεύματα τῶν Σμυρναίων, θέλει ἀγωνισθῆναι νὰ ἐπιφέρει τὴν ἀνήκουσαν βελτιωτικὴν εἰς τὴν Σχολὴν.

τῶν νέων μαθητῶν, τὸ περὶ εἰσάξεως Εὐρωπαϊκῶν δα-
λέκτων κ τ λ.

Διὰ τὴν προληφθῆ δὲ καὶ τὸ κακὸν τῆς διαφθορᾶς,
ὡς λέγεται, ἀνάγκη τὴν ἐμποδισθῆσιν αἱ συναναστρο-
φαὶ τῶν παιδῶν. Ὁθεν χρειαὶ τὴν εἰσαχθῆ τὸ σύ-
στημα τοῦ τὸ φοιτῶσι κατὰ τακτικὰς ὥρας οἱ μαθη-
ταὶ εἰς τὴν σχολὴν, καὶ οἱ λοιποὶ διδάσκαλοι τὴν εὐταξίαν
ἐκαστος τῆς Κλάσεώς του. Οἱ γονεῖς, οἵτινες φρον-
τίζουσι μάλιστα τοσοῦτον διὰ τὰ ἥθη τῶν τέκνων των,
ὡς ἐκβῶσι πλεον ἀπὸ τὴν ἀπάτην, καὶ ἄς πεισθῶσιν
ὅτι τὸ τὸν κάθηται τὰ τέκνα των ἀπὸ πρώτης μέχρι
νυκτὸς εἰς τὴν Σχολὴν, οὐχὶ μόνον δὲν συντείνει εἰς τὴν
πρόδοσιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποναρκόνει μάλιστα,
καὶ τὰ καθίστα νωθρότερα καὶ ἐπιρρεπέστερα εἰς
τὴν διαφθορὰν των. Ἄν ἦτον εὐκολον, ἢ θέλαμεν δό-
σει τὴν γνώμην, μ' ὄλον ὅτι καὶ ἀμφιβάλλομεν περὶ
τοῦ σχεδίου τούτου, ὅλοι οἱ παῖδες τὴν συγμάθηται
εἰς τὴν αἰδοῦσαν τῆς σχολῆς, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν
μαθημάτων καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως, ἔ-
χοντες ἐπὶ τούτῳ διωρισμένους ἐπιστάτας μὲ φρένας
καὶ δοκίμους τοῦ πράγματος, οἵτινες τὸν τούτους κρατῶ-
σιν εἰς τὴν ἀνήκουσαν εὐταξίαν.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι οἱ πόροι τῆς Εὐαγγελικῆς Σχο-
λῆς οὔτε τὴν παροῦσαν αὐτῆς κατάστασιν τὴν κρατήσω-
σιν δὲν δύναται, πολλῶν μᾶλλον καὶ τὴν παραμικροτέ-
ραν εἰς αὐτὴν βελτιώσιν τὴν ἐπιφέρωσιν. Ἀλλὰ μ' ὅ-
λον ὅτι καὶ ἡ περὶ τούτου ἔρευνα δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς,
λέγομεν μόνον ἐλευθέρως ὅτι παρὰ δι' ἔλλειψιν τῶν πό-
ρων τὴν μὲν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἡ Σχολή, διατὶ
δὲν κλείεται ἂν ὅλως διόλου, ὡς τε τὸν ἀκουσθῆ καί εἰς
τὸν ἔξω κόσμον ὅτι ἡμεῖς οἱ γαυριῶντες πρὸ ὀλίγων ἐ-
τῶν διὰ τὴν φιλομάθειάν μας, δὲν εὐχαριστοῦμεθα σή-
μερον οὔτε τὸ ἐν καὶ μόνον Ἑλληνικὸν σχολεῖον μας
τὴν κρατήσωμεν; Ἀλλ' ὄχι! οἱ ἔχθροὶ τῶν Γραικῶν
δὲν θέλουσιν ἐπιγελάσειν εἰς τὴν Σμύρνην. Ἡ

προσοχὴ τὴν ὁποῖαν σπουδαίως οἱ συμπολίται μας ἐ-
πέστησαν ἐσχάτως εἰς τὸ ἀξιολογῶν τοῦτο ἀντικείμε-
νον, δεικνύει μάλιστα ὅτι οἱ Σμυρναῖοι δὲν καταδύχον-
ται ποτὲ τὴν μὲνῶσιν, ὡς πρὸς τὴν παιδείαν, κατώτεροι
τῶν ἄλλων. Ἄλλος δὲ τρόπος τὴν σήμερον πρὸς ἐξο-
κονόμεσιν τῶν πόρων τῆς Σχολῆς δὲν φαίνεται, εἰ-
μὴ ἢ καταβολὴ καὶ συνεισφορὰ διὰ τὸ παρὸν, καὶ ἢ
σκέψεις μονίμων εἰσοδημάτων διὰ τὸ μέλλον. Ἄν οἱ
ἔφοροι εὐηρεστοῦντο τὴν λάβωσιν ὡς συμβουλοῦσιν τοῦ
ἔργου των, ἕνα ἐκ τῶν προϋχόντων τῆς πόλεως, καὶ
ἕτερον ἐκ τῶν συντεχνιῶν, νομίζομεν ὅτι ἤθελεν εἰ-
σθαι εὐκολωτέρα ἢ ἀποπεράτωσις τούτου.

Ἡ βελτιώσις τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς θέλει ἐπι-
φέρει καὶ τὴν τῶν λοιπῶν σχολείων μας. — Ἡ οὐστά-
σις τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν σχολείων καὶ τῶν ἀρρένων
καὶ τῶν θηλέων ὀφείλεται εἰς τοὺς σημερινοὺς Σμυρναῖ-
ους! Ἡ ἀλληλοδιδασκτικὴ, εἰσήχθη μὲν τὸ πρῶτον
ἐπὶ Οἰκονόμου εἰς Σμύρνην, ἀλλὰ διὰ τὰς τότε ἀνω-
μαλίας ὀλίγον διήρκεσεν. Ὁ φιλόκαλος Ἀβράμιος,
μιμητὴς κατ' ὅλα τῶν διδασκάλων του, τὴν εἰσήγα-
γε πάλιν εἰς τὴν πατρίδα μας, συστήσας διὰ τῶν
τότε φιλομούσων Ἐφόρων τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς
τὸ ἐν αὐτῇ Ἀλληλοδιδασκτικὸν Σχολεῖον, (*) μετὰ τὸ
ὅποῖον ἐκ διαλειμμάτων συνεστήθησαν κατὰ λοιπά.
Τὰ σχολεῖα δὲ ταῦτα κυβερνώμενα ἀπὸ ἀξίους διδα-
σκάλους, προοδεύουσι μᾶλλον ἢ ἦττον, καὶ μ' ὅλας τὰς
ἀπὸ μέρους τῶν παιδῶν ἀπαντωμένας δυσκολίας. Καὶ
οἱ διευθύνοντες αὐτὰ ὅμως δὲν δύναται τὴν ἀρνηθῆσιν
τὴν χρεῖαν τῆς βελτιώσεως αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν
ὑπάρχουσι προκαταρκτικὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰς τὴν

(*) Καὶ τοῦτο καὶ ἐν ἕτερον κυβερνῶνται διὰ τῶν πό-
ρων τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ Σχο-
λὴ αὐτὴ διευθύνει τὸ πλείοτον μέρος τῆς Δημοσίου
ἐκπαιδεύσεως μας. Αἰωνία σου ἡ μνήμη Παντολέων
Σεβαστόπουλε! Δέξου τὰ ἀπὸ καρδίας ἡμῶν δάκρυα!

Σμύρνην, οἱ Ἀλληλοδιδασκτικοὶ δὲν πρέπει νὰ περιοριζονται μόνον εἰς τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ διδάσκωσιν εἰς αὐτὰ καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Γραμματικῆς, ἐντελεστέραν Ἀριθμητικὴν καὶ Γεωγραφίαν, καὶ εἴτι ἄλλο, καὶ νὰ προετοιμάζωσιν ἰκανῶς τοὺς μαθητάς των, ὥστε νὰ τοὺς πέμπωσιν εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν Σχολήν.

Τὰ Σχολεῖα τῶν Κορασίων χρῆζουσι πλειοτέρας εἰσέτι προσοχῆς, καθ' ὅσον μάλιστα τὸ φύλον αὐτῶν στερεῖται ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Τὰ σχολεῖα ταῦτα διαδεχθέντα (1836) τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν συστηθέντα τὸ πρῶτον ἐν Σμύρῃ (1830), ὁμολογοῦμεν ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἄοκνον φροντίδα τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῶν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν Διδασκαλιστῶν, ἔκαμαν τῶντι ἀξιολόγους καρπούς, ἀναλόγως τοῦ καιροῦ καὶ τῆς ἐλλείψεως πολλῶν μέσων. Ἀλλὰ τὸ ὅποῖον σχεδιάζεται τὴν σήμερον νὰ συστηθῇ Γυμνάσιον τῶν Κορασίων, με συστηματικὴν παράδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης, καὶ τῶν στοιχείων τῶν ἐπιστημῶν, θέλει τιμῆσει τοὺς Σμυρναίους, καὶ θέλει διαιωνίσει τὰ ὀνόματα τῶν ὅσοι συνδράμωσιν εἰς τὴν κατόρθωσίν του.

Τὰ στενάμας ὄρια δὲν μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ ἐκταθῶμεν πλατύτερον περὶ τοῦ ἀξιολόγου τούτου ἀντικειμένου. Καὶ εἰς τὰ ὀλίγα δὲ ταῦτα ὑπεργορεύθημεν ἀπὸ αἰσθημα πατριωτισμοῦ, καὶ μάλιστα βλέποντες τὸν συναγωνισμόν τῶν συμπολιτῶν μας Καθολικῶν καὶ Ἀρμενίων, ἐξ ὧν οἱ μὲν πρῶτοι ἐσύστησαν Π ρ ο π α γ ἄ ν τ α ς σχολεῖον, οἱ δ' Ἀρμένιοι ἔχοντες ἐξ Διαλέκτους εἰς τὴν σχολήν των, ἐμήνυσαν ἐσχάτως καὶ πειράματα Φυσικῆς ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ προσδῶρισαν ἰδιαιτέρον Καθηγητὴν αὐτῆς, τῆς Γεωγραφίας, καὶ τῆς Γεωμετρίας, ἕνα τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν.

ΠΕΡΙ
ΤΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν κοινωνιῶν τὸ ἐμπόριον ἐγένετο διὰ Μεταλλαγῆς. Ὁ ἔχων ἀφροῖαν, δηλαδὴ, εἶδος τινὸς ἐδίδε μέρος αὐτοῦ διὰ νὰ λάβῃ ὅ,τι δῆποτε ἔσφερεῖτο, καὶ ἐπομένως οἱ ἐμποροὶ ἤλλαζον ἢ μετὰβαλλον φορτία με φορτία, ἢ διαφόρους πραγματείας με πραγματείας. Τοῦτο ὅμως, ἀφοῦ μάλιστα κατὰ μικρὸν νηξήθη τὸ ἐμπόριον, ἔφερε βεβαίως μεγάλην σύγχυσιν, καὶ ὤφειλον νὰ εὕρωσι μέσον τι διὰ νὰ τὸ εὐκολύνωσι. Τὰ μέταλλα, διὰ τὴν στερεότητα, τὴν στιλπνότητα καὶ τὴν διάρκειάν των, ἐκρίθησαν κοινῶς διὰ νὰ χρησιμεύωσιν, ἀναλόγως τοῦ βάρους των, ὡς γενικὰ συναλλάγματα δι' ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη. Ἀκολούθως δὲ διὰ πλειοτέραν εὐκολίαν ἐστοχάσθησαν νὰ τὰ χαραττώσι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ βάρους μετίνιας ἐπιστήμους ἐκτυπώσεις, αἵτινες τελειοποιηθεῖσαι ἐπομένως ἔγιναν τὸ σ χ ἔ δ ι ο ν τῶν νομισμάτων. Ἦσαν δὲ τὸ πάλαι αἱ ἐκτυπώσεις αὗται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ εἰκόνας καὶ τὰ ἐμβλήματα τῶν πολιούχων Θεῶν, καὶ τὰ σύμβολα τῶν λαῶν ἢ τῶν πόλεων.

Δὲν ὑπάρχει λαός, ὃς τις δὲν ἀνάγει εἰς ἑαυτὸν τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐφευρετὴς τοῦ ἐγχαράττειν τὰ μέταλλα. Οἱ Λυδοὶ δι' ἰσχυρίζονται ὅτι ἔκοψαν τὰ πρῶτα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα, ὁ δ' Αἰλιανὸς ἀποδίδει τὴν τιμὴν ταύτην εἰς τοὺς Αἰγινήτας. Οἱ Θεσσαλοὶ τὴν ἀποδίδουσι εἰς ἀρχαῖον τινὰ βασιλέα των. Οἱ Ἕλληνες θέλουσι πρῶτον ἐφευρετὴν τοῦ νομίσματος ἀρχαῖον τινὰ βασιλέα τοῦ Ἄργους, τὸν ὅποῖον μαρτυροῦσι καὶ τὰ μάρμαρα τῆς Πάρου. Ὁ Σουΐδας λέγει ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐτύπωσαν τὰ πρῶτα γάλκινα νομίσματα, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Νουμά. Ἄλλ' ὅποιοι δῆποτε καὶ ἂν ἦναι οἱ πρῶτοι ἐφευρεταὶ τοῦ νομίσματος, φαίνεται ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἢ χῆρσις αὐ-

τοῦ δὲν ἦτο γνωστὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐκ πολλῶν μερῶν τοῦ Ὀμήρου βλέπομεν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔκαμνον ἀκόμη τὸ ἐμπόριον διὰ Μεταλλαγῆς. Ἀπὸ τὰς νομοθεσίας τοῦ Λυκούργου (ἦγον 900 πρ. Χρ.) φαίνεται ἔτι εἰς τὸν καιρὸν τοῦ τὸ νόμισμα ἦτο γνωστότατον εἰς τὴν Λακεδαιμόνα. Πλὴν δὲν γνωρίζομεν ἂν ἦτο τετυπωμένον ἢ ὄχι. Κατὰ τὰ 600 ὅμως ἀπ. Χριστοῦ ἡ χρῆσις τῶν νομισμάτων ἦτο κοινὴ, ὡς φαίνεται ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Σόλωνος, ἐνθα καταδικάζεται εἰς θάνατον ὁ κιβδηλοποιός. Ἐκτοτε δὲ οἱ Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ διαδίδωσι τὴν χρῆσιν τῶν νομισμάτων, ἐνθα ἐκτείνοντο αἱ ἀναρίθμητοι αὐτῶν ἀποικίαι, καὶ εἰς πολλὰ βάρβαρα ἔθνη, τὰ ὅποια κατ' ἀρχὰς μὲν μετεχειρίσθησαν ξένα νομίσματα, ἀκολούθως δ' ἔκαμαν καὶ αὐτὰ ἰδικά των.

Τὴν ἀνάγκην τοῦ νομίσματος τοσοῦτον πολὺ ἴσθάνθησαν οἱ ἀρχαῖοι, ὡς τε καὶ τὸ ἐπροσωποποίησαν καὶ τὸ παρέστησαν ὑπὸ σχῆμα θεοῦτος. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸ παρίστανον ὑπὸ τὸ σχῆμα γυναικὸς, κρατοῦσης πλάστιγγα καὶ κίρας ἀφρονίας, καὶ τὸ ἐτύπωνον κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἥρας λεγομένης Μονέτα, ἐξ οὗ ἐλάβεν ἀκολούθως τὸ νόμισμα τὸ καὶ παρὰ τῇ συνηθείᾳ σωζόμενον Λατινικὸν ὄνομα Μονέτα.

Ἀνεκάρθην τὸ δικαίωμα τοῦ χαράττειν νόμισμα ἀνῆκεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Διὰ τῆς λέξεως Ἀύτονομον συνήθως διέκρινον τὰ νομίσματα τὰ ὅποια αἱ χαίρουσαι τὴν ἐλευθερίαν των πόλεις ἔκοπτον. Διὰ καὶ ἔθετον εἰς αὐτὰ, (παρεκτὸς τῶν προαναφερθέντων τύπων) καὶ τὸ οἰκειὸν των ὄνομα. Εἰς δὲ τὰς κυβερνωμένας χώρας ὑπὸ βασιλείων, τὰ νομίσματα ἐχαράσσοντο ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν. Πολλάκις ὅμως καὶ αἱ στερηθεῖσαι τῆς αὐτονομίας των πόλεις συνεχωροῦντο νὰ κόπτωσι νομίσματα, ἔχοντα τὸ ὄνομα τοῦ κατακτητοῦ αὐτῶν, τὸ ὅποιον καὶ ἀμέσως ἐξήλειπον, ὅτε ἀνελάμβανον τὴν ἐλευθερίαν των. Καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δὲ κυριεύοντες χώραν τινὰ, ἄφινον εἰς αὐτὴν τὸ προνόμιον τοῦ νὰ

κόπτῃ Ῥωμαϊκά νομίσματα, καὶ πολλάκις καὶ αὐτόνομα, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ νομίσματα τῆς Σμύρνης, καὶ ἄλλων πόλεων. Ἐνὸσφ ὅμως οἱ Ῥωμαῖοι ἐδημοκρατοῦντο, δὲν ἔδωσαν τὸ δικαίωμα εἰς οὐδένα ἀρχοντα τῶν νὰ κόπτῃ νόμισμα. Νομίσματά τινα φέρουσι μὲν τὴν εἰκόνα περιφήμων τινῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ τούτο ἐγένετο διὰ γνώμης τῆς Συγκλήτου μετὰ θάνατον αὐτῶν, καὶ μόνος ὁ Καῖσαρ τὸ ἐλάβε ζῶν. Ὁ Αὐγουστος πρῶτος ἤρπασε τὸ δικαίωμα τοῦ χαράσσειν νομίσματα, καὶ ἔκτοτε τὸ νόμισμα τῶν Ῥωμαίων ἐκόπτετο ἐπ' ὀνόματι τῶν Αὐτοκρατόρων. Καὶ πολλαὶ δὲ πόλεις ὁμοουνοῖαι, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐπιγραφομένων νομισμάτων, ΧΙΩΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. ΟΜΟΝΟΙ. ΣΜΥΡΝ. ΛΑΚΕΔΑΙ. κ τ λ.

Τὰ συνηθέστερα μέταλλα, ἐξ ὧν ἐγένοντο τὰ νομίσματα τῶν ἀρχαίων ἦσαν ὡς καὶ τὴν σήμερον, ὁ χρυσοῦς, ὁ ἀργυρὸς καὶ ὁ χαλκός. Ἐνίοτε ὅμως μετεχειρίζοντο καὶ ἄλλα μέταλλα. Οἱ Σπαρτιῆται κατεσκεύαζον νομίσματα ἐκ σιδήρου, ἅτινα, ἂν καὶ δὲν διασώζωνται διόλου, δὲν φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρχον, ἀλλ' ὅτι ἠφανίσθησαν βεβαίως ἐκ τῆς σκωρίας. Μολύβδινα νομίσματα διεσώθησαν, καὶ εὕρισκονται εἰς διάφορα Μουσεῖα, πλὴν ταῦτα φαίνεται ὅτι δὲν ἦσαν εἰς χρῆσιν. Οἱ Καρχηδόνιοι μετεχειρίσθησαν κατ' ἀρχὰς σκύτινα νομίσματα, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ ξύλου. Τὰ τοιαῦτα νομίσματα ὅμως, ὡς συμπεραίνεται, δὲν ἦσαν τοσοῦτον ἐν χρήσει, ὅτε ἐτιμῶντο εἰς ἀλλοτριὰς χώρας. Κάποτε δὲ φαίνεται ὅτι ἐγένοντο καὶ ἐξ ἀνάγκης, ὡς καὶ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἀκόμη βασιλεὺς τις τῆς Τουρκίας ἐν καιρῷ πολέμου ἔκοψε σκύτινα νομίσματα ἀντὶ τοῦ γροσίου, ἅτινα σινηχθήθησαν μετὰ ταῦτα, καὶ ἀντηλλάχθησαν μὲ ἀργυρᾶ.

Τὰ νομίσματα τῶν ἀρχαίων δὲν εἶναι πάντοτε ἐκ καθαροῦ μετάλλου. Τὰ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων μὲν ὅλον τούτο ἔχουσι ὀλιγότερον μίγμα. Ὁ χρυσοῦς εἰς τα

νομίσματα τῶν Περσῶν καὶ Ἑλλήνων εἶναι καθαρω-
τατος. Πρὸ τοῦ Φιλίππου Β. Βασιλέως τῆς Μακεδο-
νίας, δὲν εὐρίσκονται χρυσᾶ νομίσματα βασιλέων.
Τὰ μόνον γνωστὰ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶναι τὰ
τῶν Περσῶν, ἦγον οἱ Δαρεῖκοὶ λεγόμενοι, μ' ὄλον
ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι Πολυκράτης, ὁ τύραννος
τῆς Σάμου, ἐνεγράφε χρυσᾶ νομίσματα, ἦγον τὸ 500
πρ. Χριστ. Τὰ ἀρχαιότερα λοιπὸν νομίσματα τῆς
Ἑλλάδος ἦσαν ἀργυρᾶ, πρὸ πάντων μάλιστα διὰ τὰ
μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Θάσου καὶ
τοῦ ἐν Ἡπείρῳ Δαμαστίου. Τὰ δὲ τῆς Ἰταλίας ἦ-
σαν χάλκινα.

Ὅτι συμβαίνει συνήθως εἰς τοὺς μὴ ἐυχαριστομένους
λαοὺς εἰς τὴν πατρικὴν γῆν των, ἀλλὰ ζητοῦντας
ἐξωθεν τῶν ὀρίων των νὰ κορίσωσι τὴν φιλοδοξίαν των,
συνέβη καὶ εἰς τοὺς Σπαρτιάτας καὶ τοὺς Ῥωμαίους.
Οἱ Σπαρτιάται ὅτινες ἀπαγορεύοντο ἀπὸ τοὺς νό-
μους τοῦ Λυκοῦργου νὰ χαράττωσι χρυσᾶ καὶ ἀργυ-
ρᾶ νομίσματα, ἐπλήρωσαν τοσοῦτων χρυσῶν νομισμά-
των τοὺς θησαυροὺς των ἐξ ἀλλοτρίων χωρῶν, ὅσα, ὡς
λέγει ὁ Πλάτων, δὲν εὐρίσκοντο ἀλλαχοῦ. Οἱ δὲ
Ῥωμαῖοι, λαβόντες πλειοτέρας ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ
τοὺς Ἕλληνας διὰ τῶν κατακτήσεων των, ἤρχι-
σαν νὰ συνάγωιν ἀργύριον καὶ νὰ χαράττωσι περὶ
τὰ 269 πρ. Χριστ. ἀργυρᾶ νομίσματα. Ἐξήκοντα εἴτη
δὲ μετὰ ταῦτα ἤρχισαν καὶ τὰ χρυσᾶ.

Οἱ Ἕλληνες καταστραφέντες ἀκολούθως ἀπὸ τοὺς
διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοὺς
Ῥωμαίους, ἠναγκάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τὸν
χάλκον ὡς νόμισμα. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι τὸν μετε-
χειρίζοντο πρότερον καὶ διὰ τὰ μικρὰ νομίσματα. Τε-
λευταῖον δ' ὅτε οἱ Ἕλληνες ὑπετάχθησαν ὀλιγῶς εἰς
τοὺς Ῥωμαίους, οἱ νικηταὶ αὐτῶν τοὺς συνεχώρησαν
νὰ χαράττωσι μόνον χάλκινα νομίσματα, ἢ τοιλάχι-
στον πολλὰ ὀλίγον ἀριθμὸν εἰς ἀργυρον.

Ὁ χάλκος τῆς Κορίνθου ἐξ ὅσ' ἐγένοντο τὰ φη-

μιζόμενα νομίσματα τῶν Ἑλλήνων λέγεται ὅτι εἶναι
μίγμα ἐκ διαφόρων μετάλλων, διότι ἀναφέρουσιν
ὅτι ὅτε ἡ πόλις αὕτη ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαί-
ων, οἱ ἀνδριάντες, τὰ ἀγάλματα, τὰ ἀγγεῖα καὶ διάφο-
ρα ἄλλα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πράγματα διελύθησαν καὶ
συνεχωρεύθησαν εἰς ἓν. Ἄλλ' ὁ Πλίνιος ἐξ ἐναντίας
λέγει ὅτι πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κορίνθου οἱ καλῆτε-
ροι τεχνῖται τῆς πόλεως ταύτης κατεσκευάζον ἀγάλ-
ματα ἐκ τοῦ ὠραίου τούτου μετάλλου. Ὅλα δὲ τὰ
σωζόμενα τὴν σήμερον νομίσματα τῆς Κορίνθου εἶναι
ἐκ κοινοῦ χαλκοῦ, καὶ δὲν φαίνονται διόλου ὡς μίγματα
ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Υπάρχει καὶ ἕτερον εἶδος μίγματος, εἰς τὸ ὁποῖ-
ον δίδεται τὸ ὄνομα Π ο τ ῖ ν α, εὐρίσκόμενον πρὸ πάν-
των εἰς τὰ νομίσματα τῆς Ἀλεξανδρείας. (Συνέχ.)

ΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ ΣΥΝΗΘΕΙΑΙ ΔΙΑΦΩΡΩΝ ΛΑΩΝ.

Αἱ περὶ γάμου συνήθειαι ἦσαν μὲν πάντοτε διά-
φοροι κατὰ τοὺς διαφόρους λαοὺς τῆς γῆς, πανταχοῦ
ὅμως μᾶλλον ἢ ἥττον ἐγένοντο διὰ τελετῶν, καὶ συνω-
δεύοντο μὲ τὰς ἀνηκούσας χάρας καὶ εὐθυμίας. Ἀ-
φίνοντες κατὰ μέρος τὰς μεταξὺ πολλῶν βαρβάρων ἐ-
θνῶν γινομένης εἰς τοιαύτην περίστασιν ἀισχυροργίας,
περιοριζόμεθα ν' ἀναφέρωμεν μόνον τὴν παράδοξον τῶν
Βαβυλωνίων συνήθειαν, καὶ ἀκολούθως ἀρχίζομεν ἀπὸ
τὰ γνωστότερα τῆς ἀρχαιότητος ἔθνη, περὶ ὧν ἡ ἱ-
στορία μᾶς ἀφῆκεν εὐκρινεστέρως καὶ λεπτομερεστέρως
εἰδήσεις.

Ἡ περὶ γάμου συνήθεια τῶν ἀρχαίων Βαβυλωνίων,
ἦν ὑπερεπαινετὴ καὶ ὁ Ἡρόδοτος, ὑπῆρχεν αὕτη. Ἄ-
παξ τοῦ ἐνιαυτοῦ συνήγοντο κατὰ πᾶσαν κώμην ὅλοι
αἱ ἐν ἡλικίᾳ παρθένοι εἰς τινὰ τόπον, ἐνθα συνηθροί-
ζοντο καὶ οἱ νέοι. Κήρυξ, ἐπίτηδες διωρισμένος, ἐπαρ-
ήσιαζε τὴν ὠραιότεραν ἐξ αὐτῶν, ὡς εἰς εἶδος δημο-

πρασίας, τὴν ὁποίαν καὶ ἐλάμβανεν ὅστις τῶν νέων εἶδιδε πλείοτερα· ἀκολούθως δ' ἐπαρρήσιαζε τὴν μετὰ τὴν πρώτην εὐμορφοτέραν, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὰ δὲ περιζόμενα χρήματα ἐδίδοντο εἰς τοὺς ἑσὸι ἤθελον νὰ λάβωσι τὰς ἀσχημοτέρας. Οὐδεὶς πατὴρ δὲ δὲν εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ νυμφεύσῃ τὴν θυγατέρα του κατ' ἀρέσκειαν, καὶ ὅσοι ἐλάμβανον τὰς παρθένους, ὤφειλον νὰ δώσωσιν ἐγγύησιν ὅτι ἤθελον τὰς συζευχθῆναι ἐξάπαντος. Καὶ εἰς τοῦτο μόνον συνίστατο ἡ περὶ γάμου τελετὴ τῶν Βαβυλωνίων.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἰουδαίοις ἐγίνοντο αἱ ἀκόλουθοι τελεταί. Ἄφου πλήθος παρθένων ἔφερον τὴν Νύμφην μετὰ παρατάξεως εἰς τὸ λουτρόν, καὶ τὴν ἤλειπον μετ' ἐλαιον καὶ νάρδον, ἔθετον εἰς τὴν μέσσην αὐτῆς ζώνην, (τὴν ὁποίαν ἡ χεὶρ τοῦ Νυμφίου ἠδύνατο νὰ λύσῃ πλέον), καὶ τὸ ἑσπέρας πολλαίδομόν τὴν ὠδήγουν μετὰ συνοδίας μουσικῶν ὀργάνων εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, αἱ μὲν κρατοῦσαι ἀνηρμέναις λαμπάδας, αἱ δὲ φέρουσαι τὰ ἐνδύματα καὶ τοὺς πολυτίμους αὐτῆς λίθους. Τὴν πρὸ τοῦ γάμου νύκτα ἐγίνετο μεγαλοπρεπέστατον συμπόσιον, μετὰ χορῶν καὶ ὁσμῶν, (τὸ ὁποῖον διήρκει ἑπτὰ ἡμέρας μεταξὺ τῶν πλουσίων), καὶ τὴν ἀκόλουθον ἔφερον τοὺς νεοσύμφους εἰς τὴν Συναγωγὴν, ἐνθα ἔρριπτον ἐνώπιον αὐτῶν σῖτον καὶ χρήματα, καὶ ὁ Ἱερεὺς τοὺς ἐπνύχετο τὴν *πολυτεκνία* μόνον. Εἰς τὸ ἀπλοῦν τοῦτο εἶδος ὁμοῦς τῆς εὐλογίας οἱ μεταγενέστεροι Ἰουδαῖοι ἐπρόσθεσαν πολλὰ ἄλλα ἀκολούθως. (*)

(*) Τὴν σήμερον ἡ εὐλογία τοῦ γάμου παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις γίνεται οὕτω. Καλυπτομένων τῶν νεοσύμφων διὰ τοῦ λεγομένου *Ταλέτ*, ὁ Ῥαββίνος πρῶτον εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Νεοσύμφων, κρατῶν ποτήριον οἴνου, ἐξ οὗ πίνουσι καὶ αὐτὸς καὶ ἐκεῖνοι. Εἶτα ὁ Νυμφίος δεικνύων διὰ τοῦ Ῥαββίνου τὸ (ἀφεύκτως) χρυσοῦν δακτυλίδιον εἰς τοὺς περιεστώτας τὸ

Αἱ περὶ γάμου τελεταὶ τῶν ἀρχαιοτάτων Ἑλλήνων ἦσαν αὐταὶ μόνον. Μετὰ συνοδίας μουσικῶν ὀργάνων, καὶ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων ἔφερον τὴν Νύμφην εἰς τὴν νέαν τῆς κατοικίαν, ἐνθα ἐγίνετο λαμπρὸν συμπόσιον, καὶ μετὰ ταῦτα ὠδήγουν οἱ κεκλημένοι τοὺς Νυμφίους εἰς τὸν θάλαμον, καὶ οὕτως ἐτελείονεν ἡ τελετὴ τοῦ γάμου. Μετὰ ταῦτα ὁμοῦς εἰσῆχθησαν διάφοροι ἄλλαι συνήθειαι, εἰς τὰς Ἀθήνας μάλιστα. Τὴν ἡμέραν τῆς ὑπανδρείας τῆς ἡ Νύμφης ὤφειλε νὰ σφάξῃ ἓνα ἀκανθόχοιρον, καὶ νὰ τὸν θυσιάσῃ εἰς τοὺς Γαμηλίους λεγομένους θεοὺς, ἦγον τὸν Δία, τὴν Ἥραν, τὴν Ἀρτεμιν, (πρὸ πάντων ὡς ἐναντίαν τοῦ γάμου), καὶ τὰς Μοῖρας. Ἀκολούθως δ' ἐθυσίαζον καὶ ἄλλα ζῷα, εἰς τὰ σπλάγγχνα τῶν ὁσίων οἱ μάντιες ἀνεκάλυπτον τὸ μέλλον τῶν νεοσύμφων, διαχωρίζοντες πρῶτον μετ' ἐπιμελείας τὴν χολήν, ὡς σύμβολον τῆς αἰωνίου αὐτῶν ὁμοιοῦς. Τὴν πρώτην τῆς νυκτὸς ὤραν ὁ Νυμφαγωγὸς ἢ πάροχος μετὰ λαμπάδων καὶ μουσικῶν ὀργάνων ἔφερε τὴν Νύμφην εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, ἐνθα ἔχουνον ἐπὶ κεφαλῆς ἀμφοτέρων σῦκα, διάφορα ἄνθη καὶ ἀρωματικά, καὶ ἔρριπτον εἰς τὸ πῦρ τὸν ἄξονα τῆς ἀμάξης, δι' ἧς ἐφέρθη ἡ Νύμφη, ὡς σημεῖον τοῦ ὅτι ὤφειλεν αὐτοῦ νὰ διαμείνῃ πλέον. Ἀκολούθως δ' ἐγίνετο λαμπρὸν συμπόσιον μετὰ τὸ ὁποῖον ἔφερον τὴν Νύμφην εἰς τὸν θάλαμον, ἐνθα (ἀφού ὁ ἐπὶ τοῦτω καλούμενος Λουτροφόρος παῖς ἐπλυνε τοὺς πόδας τῆς ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς Καλιρρόης), ἔτρωγε μετὰ τοῦ Νυμφίου ἐν κυδώνιον ἢ ράδιον,

ἐμβάλλει εἰς τὸν λειχανὸν δάκτυλον τῆς Νύμφης λέγων, "Διὰ τοῦ δακτυλίου τούτου ἐνυμφεύθησθε κατὰ τὸν νόμον μὲ ἐμέ." κ τ λ. Ὁ δὲ Ῥαββίνος συντρίβει βιαιῶς κατὰ γῆς ἢ εἰς λεκάνην τὸ ποτήριον, καὶ κάμνων μὲ ἕτερον τὰς αὐτὰς τελετάς, συντρίβει καὶ αὐτὸ ὁμοίως, κραζόντων τῶν περιεστώτων μεγαλοφώνως "ἀγαθὴ τὴ φύχη" (Καλορίζικα).

καὶ ὠδηγεῖτο ὑπὸ τῆς μητρὸς τῆς εἰς τὴν ἀπ' ἄνθη ἐρ-
ραντισμένην κλίνην. Οἱ δὲ προσκεκλημένοι ψάλλον-
τες τὰ κοιμητικὰ λεγόμενα ἐπιθάλαμια, ἀ-
νεχώρουν.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΟΙ ΠΟΜΠΗΙΟΙ — Η ΗΡΑΚΛΕΙΑ.

Κατὰ τὰ 79 ἀπ. Χριστ. ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας
τοῦ Τίτου, τὸ Ἡραϊστειὸν ὄρος τῆς Ἰταλίας Βεσου-
βιον, διὰ φοβερῶν ἐκρήξεων συννηωμένων μετὰ τρομε-
ροῦ σεισμοῦ, κατεβύδισεν ὀλοκλήρους πόλεις τῆς Καμ-
πανίας, ἐξ ὧν διεκρίνοντο οἱ Πομπηῖοι καὶ ἡ Ἡρά-
κλεια. Ἐμμενον δὲ αἱ χῶραι αὗται ὡς ἐνταφιασμέναι
τρόπον τινὰ εἰς τὴν γῆν, καὶ κεκαλυμμέναι μὲ τὴν
στάκτην καὶ τὰς Ἡραϊστείας ὕλας τοῦ Βεσουβίου,
καὶ οὔτε τὸν τόπον αὐτῶν ἐγνώριζον ἀκριβῶς οἱ ἀρ-
χαιολόγοι. Κατὰ τὸ 1720, ἤγουν 1641 ἔτη μετὰ
τὴν καταστροφὴν αὐτῶν, γερμανὸς τις ἡγεμὼν Θέ-
λων νὰ οἰκοδομήσῃ πύργον περὶ τὸν αἰγιαλὸν τῶν
Πορτίκων, ἠγόρασεν ἀπὸ τινος χωρικοῦ διάφορα τεμμά-
χια ἀγαλμάτων, ἅτινα εἶχεν εὐρεῖν οὗτος σκάπτων
πηγάδιον. Λαβὼν νύξιν ὁ ἡγεμὼν ἠγόρασεν ἀμέσως
καὶ τὸν τόπον, καὶ ἔβαλε νὰ σκάπτωσιν. Ἀγάλμα-
τα, στῆλαι, διάφορα ἐργαλεῖα, σκεύη, καὶ τὰ τοιαῦτα
ἐπαρρησιάζοντο κατ' ἐκάστην εἰς τοὺς διπλασιαζομέ-
νους κόπους τῶν ἐργατῶν. Ταῦτα ἔσυρον ἀμέσως τὴν
προσοχὴν τῆς Νεαπολιτανικῆς Κυβερνήσεως. Ἐσκα-
ψαν λοιπὸν βαθυτέρον, καὶ τέλος φθάσαντες ἕως 80
ποδῶν βάθος, δὲν ἀμύριβαλλον ὅτι ἀνεκάλυψαν μίαν
ἀπότὰς καταβυθισθείσας πόλεις ὑπὸ τοῦ Ἡραϊστείου.
Δι' ἀμαξῶν μετεφέρθη ἡ ἀνατκαφεῖσα ὕλη ἐξωθεν
τῆς πόλεως, αἱ ἀγυιαί ἐκαθαρίσθησαν, καὶ ὁ νεώτερος
κόσμος ἔλαβε τὴν τύχην νὰ εἶδῃ ὡς ἐκ θαύματος
τὴν πόλιν πραγματικῶς ἀρχαίαν. Τὴν σήμερον δύναται
τις νὰ περιηγηθῆ τὰς ὑπογεῖους ὁδοὺς τῶν Πομπηίων,

νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς οἴκους, καὶ νὰ εἶδῃ ἀπαρallάκτως
πολλὰ ἀξιόλογα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος. Οἱ τά-
φοι τῶν κατοίκων, ὁ ναὸς τῆς Ἰσιδος, δύο θέατρα, ἀμ-
φιθέατρον, λουτρά ἀξιόλογα, ἀγορά κ τ λ. ἀνεφάνη-
σαν μ' ὄλην τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν μεγαλοπρέπειαν. Τὰ
τεῖχη τῆς πόλεως διαμένουσιν ὄρθια· οἱ στρατῶνες ἐντε-
λῶς διασωζόμενοι, διαφυλάττουσιν ἀκόμη εἰς τοὺς τοί-
χους τῶν διαφόρους χονδροκαμωμένας ζωγραφίας τὰς
ὁποίας οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται ἐσχεδίαζον τὰς ὥρας
τῆς ἀνέσεώς των. Πολλαὶ ζωγραφίαι μὲ νεαρὰ σχε-
δὸν χρώματα (στολιζοῦσαι τὰ ἐστιατήρια, τὰ λουτρά,
καὶ τὰ μεγαλήτερα οἰκοδομήματα τῆς πόλεως) ἀνεκα-
λύφθησαν. Εἰς τὰς οἰκίας, αἵτινες διέμειναν ὅλως ἀβλα-
βεῖς, εὐρέθησαν διάφορα μαγειρικὰ καὶ οἰκιακὰ σκεύη,
ὡς λύχναι, χύτραι, ὑδρίαί, καὶ πολλοὶ ἄλλοι περιέργοι
καλλωπισμοὶ, μετὰ τῶν ὁποίων ἀκόμη καὶ ἐν κου-
βάριον νήματος. Εἰς δὲ τοὺς μεγάλους λιθοστρώτους
φαίνονται ἀκόμη τὰ ἴχνη τῶν ἀμαξῶν, ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον διευθυνώμενα εἰς τὴν θύραν τῆς πόλεως. Ἀ-
νεκαλύφθησαν δὲ καὶ πολλὰ χειρόγραφα, μ' ὄλον ὅτι
ἐστάθη ἀδύνατον, πλην ὀλίγων τινῶν, νὰ τὰ ἐγγίξωσι,
διότι ἀμέσως μετεβάλλοντο εἰς κόνιν, καὶ μόλις ἠδυν-
νήθησαν νὰ εὐρωσι περὶ τίνος ἐπραγματεύοντο ὕλης.
Ἐσχάτως δ' ἀκόμη εὐρέθησαν τρία Μωσαϊκὰ, τὰ
μεγαλοπρεπέστερα ἴσως τῶν ὅσα μᾶς ἀφῆκεν ἡ ἀρ-
χαιότης· τὸ ἀξιοσημειότερον αὐτῶν παριστᾷ τὴν
μάχην τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ Δαρσίου. Ὅλα δὲ τὰ
λείψανα τῶν Πομπηίων ἐτέθησαν τὸ πρῶτον εἰς
Μουσεῖόν τι κατὰ τοὺς Πορτίκους, ὅπερ καὶ μετεφέρ-
θη ἀκολούθως εἰς Νεάπολιν, ἐπικληθὲν Βουρβω-
νικὸν Μουσεῖον. Κατὰ δὲ τὸ 1812 ἀνεσκάφη
ὁ περίβολος τῆς πόλεως, ἔχων περίπου 4,500 βημάτων
περίμετρον.— Ἀλλὰ τί ἔγειναν οἱ κάτοικοι;

Τεκμήρια τινὰ, ἐξ ὧν καὶ ἡ παντελής ἔλλειψις τοῦ
ἀργύρου, καὶ τὰ ὀλίγα ἀνθρώπινα σκελετὰ μαρτυροῦσιν
ἔτι ὅλοι ἀναμφιβόλως ἔλαβον καιρὸν νὰ φύγωσι, φέρον-

τες μεθ' ἑαυτῶν ὅλα τὰ πολυτίμα καὶ εὐκίνητότερα πράγματα των, καθὼς ἀναφέρει μάλιστα καὶ ὁ νεώτερος Πλίνιος, αὐτόπτης γενόμενος τοῦ πράγματος εἰς τὸ πλησιόχωρον Μισσηνόν. Πρέπει δὲ νὰ ἔφυγον οἱ κάτοικοι, ὅτε ἡ στάκτη, ἡ λάσπη καὶ ἡ κίσσηρις, αἵτινες κατεκάλυψαν τὴν πόλιν, ἤρχισαν νὰ ἐπιφέρωνται κατ' αὐτῆς. Φαίνεται δὲ καὶ τὴν σήμερον ὅτι μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπανῆλθον πάλιν, καὶ σκάψαντες τὴν στάκτην ἔλαβον τὰ πολυτιμότερά των πράγματα, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα συνέβησαν ὅκτῳ ἄλλαι ῥήξεις κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Ἐκ τῶν διασωθέντων δὲ σκελετῶν τῶν ἀνθρώπων, ἑπτὰ ἄνδρες εὐρέθησαν ἰστάμενοι ἀκόμη εἰς τὴν ὁδόν, ἐξ ὧν ὁ προπορευόμενος ἐκράτει λύχνον εἰς τὴν χεῖρα. Ἄλλος δ' εὐρέθη μὲ πῆραν εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἴστατο κάτωθεν ὑψηλῆς τινὸς κλίμακος τῆς πύλης ἐνὸς θεάτρου διὰ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὴν στάκτην· ἀμέσως ὅμως ὅτε ἠξέλησαν νὰ τὸν ἐκβάλωσιν ἐκεῖθεν, μετετρέπη εἰς κόνιν. Καὶ εἰς ὑπόγειον δὲ τι ταμίειον εὐρέθησαν περίπου τῶν εἰκοσι νεκρῶν.

Ἡ Ἡράκλεια, καταποντισθεῖσα ὑπὸ τῆς λάβας, εὐρέθη τὸ αὐτὸ σχεδὸν ἔτος ὡς καὶ οἱ Πομπηῖοι. Αὐτὴν δ' ὤφειλον ν' ἀνασκάψωσι μᾶλλον, ὡς πλουσιωτέραν καὶ μεγαλητέραν πόλιν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐργασία ἦτον ἐπίπνος, ὡς ἀπαιτοῦσα ὑπερβολικὴν δαπάνην, καὶ διὰ τὴν συνήθη τῶν Ἰταλῶν Ἠγεμόνων ἀμεριμνησίαν, ἡ πόλις ἀφέθη, καὶ τὰ ἀνεσκαμμένα αὐτῆς μέρη κατεκαλύφθησαν πάλιν.

Η ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΥΕΛΟΥ.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις πολλῶν Σοφῶν, ἡ ὕελος δὲν ἦτον ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους, ἀλλ' ἐγνωρίζετο ἐπίσης, ὡς καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν πλίνθων καὶ τῶν πηλίνων ἀγγείων.

Κατὰ τὸν Πλίνιον, ἡ ἐφεύρεσις τῆς ὕελου ἐγινε κατὰ συμβεβηκὸς εἰς τὴν Συρίαν. Ἐμποροὶ τινες

Φοίνικες ἀναγκασθέντες νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὰς δεχθὰς τοῦ ποταμοῦ Βήλου, ἤναψαν πῦρ εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ μαγειρεύωσι τὰ φαγητὰ των· ἐπειδὴ δ' ἔτυχεν αὐτοῦ πυρίτις λίθος καὶ νίτρον, συγχωνευθέντα ταῦτα μετὰ τῆς στάκτης, ἀπετέλεσαν σύνθετον τινὰ ὕλην, ἣτις ψυχρανθεῖσα ἀπεκατέστη ὕελος. Ἐκ τούτου δὲ λαβόντες νύξιν, ἤρχισαν τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπέτυχον ἀξιόλογα, σχηματίζοντες διάφορα πράγματα, ἅτινα καὶ ἐπωλοῦντο εἰς τὴν Σιδῶνα καὶ τὴν Σαπέταν. Ἄλλὰ μ' ὅλον ὅτι ἐκπαλαί ἡ ὕελος ἦτο γνωστὴ, ἡ χρῆσις αὐτῆς μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἦτο τοσοῦτον διαδεδομένη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, διότι τὰ μὲν ποτήρια κατεσκευάζον ἐκ πολυτίμων μετάλλων, εἰς δὲ τὰ παράθυρα δὲν εἶχον ἐπινοήσειν ἀκόμη τὰς ὑελοπλάκας (τζάμια).

Ἡ ὕελος ἀναφέρεται πρῶτον παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ Τιβερίου (15 ἔτ. ἀπ. Χριστ), ὅτε ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι κατέστρεψαν τὸν οἶκον τεχνίτου τινός, διότι κατεσκευάζεν εὐθραύστους ὕελους. Ὁ δὲ Πητρῶνιος Ἀρβιτερ καὶ τινες ἄλλοι βεβαιῶσι καὶ ὅτι ἀπεκατέστη ὁ τεχνίτης διὰ τοῦτο. Ἀκολούθως ὅμως ὁ Νέρων (64 ἀπ. Χρ.) ἐπλήρωσε μεγάλην χρηματικὴν ποσότητα διὰ δύο μικρὰ ὑέλινα ποτήρια. Ἐκ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἡ τέχνη τῆς ὑελοποιίας φαίνεται ὅτι προώδευσε, καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς τρίτης Ἐκατονταετηρίδος ἀναφέρονται ὑέλινα παράθυρα εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἅτινα μετ' οὐ πολὺ μετεφέρθησαν καὶ εἰς τὴν Γαλίαν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅμως εἰσῆχθησαν τὰ ἐξ ὕελου παράθυρα τὸ 674, ὅτε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βενέκτος ἐκάλεσε τεχνίτας διὰ νὰ βάλωσιν ὑέλινα παράθυρα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ Οὐϊαρμούθ εἰς Δουρχάμ. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἡ ὕελος ἤρχισε νὰ ἦναι κοινὴ εἰς τοὺς ἰδιωτικὸς οἴκους περὶ τὸ 1180. Περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ τῆς δεκάτης τετάρτης Ἐκατονταετηρίδος εἰσῆχθησαν τὰ πρῶτα ὑελοπέφια εἰς τὴν Γαλίαν, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς εὐγεῖ-

νεῖς ἦτο συγκεχωρημένον νὰ τὰ ἔχωσι, καὶ νὰ φυσᾶσιν
 μὲ τὸν σιδηροῦν σωλῆνα εἰς αὐτά. Ἐκτοτε δὲ ἡ υε-
 λοποιῦα ἀνήχθη εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασε τὴν σήμερον
 τελειότητα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

ΦΥΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ.

Τὸ γάλα τοῦτο ἐκβαίνει ἀπὸ δένδρον τι καλούμενον
 δένδρον ἀγέλαδος, εὐρισκόμενον πλησίον τοῦ Μα-
 ρακᾶ, οὐ μακρὰν τῆς Καρακάς, εἰς τὸ βορειοανατολι-
 κὸν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ὁ περίφημος περιηγητὴς τῆς
 Πρωσίας Χουμβόλδοτος λέγει ὅτι ἔχει τὰς αὐτὰς φυ-
 σικὰς ιδιότητες καὶ τὴν γεῦσιν τοῦ γάλακτος τῆς δα-
 μάλεως· πλὴν εἶναι ὀλίγον τι πυκνότερον μόνον. Πί-
 νεται δὲ τὸ γάλα τοῦτο, καὶ χρησιμεύει ἀπαραλλάκτως
 ὡς καὶ τὸ γάλα τῶν ζῶων. Αἱ χημικαὶ αὐτοῦ ιδιότητες
 ὁμῶς διαφέρουσιν.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Κυρίαν. * * *

Σμύρνη, τῆ 18 Ἰαν.—1841

Τὰς τῆς νέας μας Ἑλλάδος νεανίδας θεωρῶν,
 Σ' τῶν ἀρχαίων νὰ ἐμβαίνουν Ἑλληνίδων τὸν χορὸν,
 Καὶ ἐφάμιλλοι νὰ ἦναι προσπαθοῦσας μὲ ἐκεῖνας

Τὰς Σαπφούς καὶ τὰς Κορίννας,

Χαίρω ὅλος καὶ τὸ βλέμμα ἀνατείνων σ' οὐρανὸν,

Ἐκφωνῶ τῆς ἐποχῆς μου μακαρίζων τὸν καιρὸν.

Ἡ Ἑλλάς ἡ νεωτέρα

Δὲν θὰ μείνῃ κατωτέρα

Τῆς ἀρχαίας... Κι ὡς τὸ πρῶτον

Θὲ νὰ ἔχῃ νεανίδας

Ἐπαξίας Ἑλληνίδας

Τῆς Παιδείας καὶ τῶν φῶτων."

Ναί, Θεοῦ εἶν' εὐδοκία

Σ' τὸ ταλαίπωρόν μας γένος,

Καὶ τὰ φῶτα κ' ἡ παιδεία

Ν' ἀναλάβουν πάλιν μένος·

Καὶ νέκταρ εἰς τὸ στήθος τοῦ τὸ ἦδη παγωμένου

Νὰ ἐκχυθῆ καὶ νὰ φανῆ ὡς πάλαι φημισμένον.

Ναί, Θεοῦ εἶν' εὐδοκία

Καὶ ἡ Σμύρνη τῆς Ἑλλάδος νὰ καυχᾶται ἡ λυχνία.

Αὐτὴ ἦτις παλαιόθεν σ' τοὺς αἰῶνας ἐκαυχῆθη

Ἵτι ἀπὸ τὰ λάμπρά της μᾶς παρήγαγε τὰ στήθη

Τοὺς Ὀμήρους, τοὺς Κοῖντους καὶ ἀρχαίους τόσους

Νόας εὐφρεῖς, μεγάλους. (ἄλλους

Αὐτὴ, ἦτις τελευταῖον ἐκαυχῆθη δι' ἐκεῖνον

Τὸν σοφὸν της μέγαν ἄνδρα, τὸ νῦν κλέος τῶν Ἑλλήνων,

Ναί Θεοῦ εἶν' εὐδοκία

Τοῦ νὰ λάβῃ τὰ πρωτεῖα.

Καὶ αὐτὴν' ἀναφανῆ

Ἵτι εἶναι ἰκανῆ

Νὰ γενήσῃ ἐπαξίας

Τοῦ αἰῶνος Ποιητρίας.

Ναί, Θεοῦ εἶν' εὐδοκία

Νὰ ἀναδειχθῆς σὺ πρώτη ὡς ἐκ τῶν τοιούτων μία...

Τοῦ Ἀκριβοῦ σου ἀδελφοῦ διαλέξασα τὰ ἔχνη

Ὁ δρόμος ὃν περιπατεῖς Ποιήτρια σὲ δείχνει

πῶς θὰ φανῆς...

πῶς θὰ γενῆς...

Κ' ἰδοὺ πλέον ἡ Πρόνοια σ' τῆς βίβλου τὰς σελίδας

Σὲ ἔγραψε περίφημον μῖσα σ' τὰς Ἑλληνίδας.

Ναί, Θεοῦ εἶν' εὐδοκία...

Εἶσαι Ποιήτρια... φανοῦ... μὴ κρύπτεσαι Κυρία!

Ποιήτριαν! σ' ἐγέννησεν ἡ μήτηρ σου Σμυρναία

Ποιήτριαν! σ' ὁμολογεῖ τὸ ἦθος σου ὦ νία

Ποιήτριαν ! σὲ ἔπλασεν ἐξ οὐρανῶν ἡ φύσις,
Ποιήτριαν ! σ' ἐγνώρισεν ὁ κόσμος κ' ὁ Λαμπίσσης,
Τὰς ὑψηλὰς καὶ φυσικὰς ἰδέας σου ἰδόντες,
σ' τὸν τύπον ἀναγνόντες ! . . .

Καὶ ὡς τοιαύτην τις τολμᾷ ἄθῶα σ' τὴν σπουδὴν σου
Νὰ σὲ προσφέρῃ πρέπουσαν τοῦ ζήλου ἀπαρχὴν σου,
Κάλαμον τῆς Ποιήσεως -- Καὶ ἂν τὸ εἰμαρμένον
Σοὶ ἀναδείξῃ πρῶϊμα τὸ διὰ σὲ γραμμένον,
Ὡς νέα ἄλλη τις Σαπρῶ πάλιν ἐνθουσιῶσα,
Κι ὡς αἰτὸς ὑφιπετής σ' τὰ σύννεφα πετώσα,
Στὸ ἐνοστικτὸν σου, δίομαι, τὸν κάλαμόν μου βάφε
Κι ἄθῶα τα ποιήματα διὰ γυναικῆς γράφε.
(Εἶπετο παίγνιον καλάμου) ὁ εὐχέτης
τῆς Προόδου σου
Ζ. Δ. Α.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.

Ἐπρὸς τὸν Κύριον Ζαχαρίαν Δ. Λαμπίσσην.
Οἴκαδε.

Ἐλλόγιμε Κύριε !

Δὲν ἔλαβα τὴν εὐτυχίαν νὰ σὲ γνωρίσω προσωπικῶς καὶ νὰ φιλιωθῶμεν, ἀλλ' ἤκουσα νὰ λέγουν τὸ ὄνομά σου, καὶ ἡ προχθεσινή σου μ' ἔκαμε νὰς ἐνοήσω ποῖος εἶσαι, καὶ νὰ συνδέσῃ νοερὰν γνωριμίαν μεταξύμας διὰ τῶν πολὺ ὑποχρεωτικῶν καὶ ἀνελπίστων λόγων σου.

Εἶσαι τόσο καλὸς ὥστ' ἐλπίζω νὰ μὲ συγχωρήσῃς ἂν σὲ κάμω μερικὰς παρατηρήσεις, καὶ ἂν σ' ἐβγάλω ἀπὸ τὴν ἀπάτην διὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβες ἰδέαν περὶ ἐμοῦ. Ὁχι Κύριε ! δὲν εἶμαι καθὼς μὲ νομίζεις καὶ παραπολύ ἀναπτέρωθη ἡ φαντασία σου. Οἱ λόγοι σου εἶναι τερπνοὶ ὡς ποθητὴ ἐλπίς ἣτις πλησιάζει εἰς τὸ πέρασ τῆς, ἢ ὡς τὸ γλυκὺ νανάρισμα εἰς τὰς ἀκοὰς

τῶν νηπίων, ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς παραδεχθῶ πρέπει νὰ συναισθάνωμαι ὅτι τοὺς ἀξίζω. Ἡ ἔκφρασίς σου ὅτι ἀπολαμβάνω τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολιτῶν μου διεγείρει παλμούς χαρᾶς εἰς τὴν καρδίαν μου. Καὶ αὐτὴ ἡ τιμὴ, εἶναι ἡ μόνη περιπάθητος ἀμοιβὴ διὰ κάθε ψυχὴν, ἣτις προσφέρει λατρείαν εἰς τὴν ἀρετὴν, εἰς τὴν περνοίαν, καὶ εἰς ὅ,τι εἶναι καλὸν καὶ ἐξηρημένον ἀπὸ τοὺς γενικοὺς τύπους καὶ ἀπὸ τὰς συνήθειας προσκολληθείσας τῶν κοινῶν ψυχῶν.

Εἶθε ! νὰ ἤμουν ἡ πρώτη ἣτις ἐμελλε νὰ φέρῃ ἐποχὴν νίαν εἰς τὴν πατρίδα μου, ἢ νὰ ἐβλεπα μίαν ἄλλην ν' ἀναφανῇ εἰς τὸ ἔθνος μου. Ἀχ ! τότε ἤθελ' ἐνθουσιάζεσθαι δι' αὐτὸ τὸ ὄν, καὶ συλλογιζομένη ὅτι δι' αὐτὸ εἶναι γραμμένα τὰ ἔπη σου, ἤθελα δακρῦζειν ἀπὸ χαρᾶν, ἐν ᾧ τώρα μὲ ταράττει ἐσωτερικῶς ἡ ἰδέα τῆς ἀνικανότητός μου, διὰ τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν εἰς τὸν ὁποῖον μὲ θέττετε καὶ μὲ ὑποθέτουν. Ὁχι δὲν εἶμαι ποιήτρια· ἂν ἤμην τοιαύτη, βεβαίως δὲν ἐκρουπτόμην, καὶ οὔτε εἶναι μὲ φαίνεται πετρωμένον εἰς τὴν ἐποχὴν μας καὶ εἰς τὴν πόλιν μας νὰ ἰδοῦμεν ἄξίαν αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος κόρην.

Ἐγὼ οὔτε σπουδὴν τακτικὴν ἔλαβα οὔτε τώρα δύναμαι νὰ ἐνασχολοῦμαι εἰς τὰ τοιαῦτα. Ἀλλ' ἐὰν ψυχὴ ἐνθουσιασμένη διὰ τὴν παῖσιν, φυσικὴ εὐαισθησία καὶ αὐξάνουσα πάντοτε, κεφαλὴ διατεθειμένη πρὸς ὑποδοχὴν ἰδεῶν ὑπάρχουν εἰς ἓνα ὄν, ἢμπορεῖ μ' αὐτὰ μόνον νὰ παρῆρσιάζεται εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον χωρὶς νὰ προετοιμασθῇ δι' αὐτὸν τὸν εὐγενῆ προσδιορισμόν ; Αὐτ' ὁμοιάζει γῆν εὐκαρπον ἀλλ' ἀκαλλιέργητον, ἢ πλοῖον κρατούμενον ἀπ' ἄγκυραν εἰς κἀνένα παράμερον λιμένα, ἢ ὡς πτηνὸν εἰς σιδηρὰ κάγκελα κλεισμένον· διὰ νὰ φανῇ ἡ γονιμότης τῆς γῆς, πρέπει νὰ ἔβγουν οἱ βᾶτοι καὶ οἱ τρίβολοι οἵτινες τὴν χερσόνουν, ἂν δὲν σκωθῇ ἡ ἄγκυρα τοῦ δευτέρου, δὲν δύναται τις νὰ κρίνῃ τὴν ταχύτητα τοῦ πλοῦς του, ἢς λυθῶν τὰ δεσμά τοῦ πτηνοῦ καὶ τό

τε βλέπει τις ξως ποῦ θά φθάσῃ τὸ πέταγμα τῶν
 Σὺ, ὅστις δίδεις νοητικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν εἰς
 πλάσματα τοῦ φύλου μου, σὺ πάσχισε νὰ τὰ ἐμπνεύσῃς
 κλισίῳ διὰ τὴν παιδείαν, τρόχισε τὸν νοῦν των εἰς ὑ-
 ψηλὰς ἰδέας, καὶ τότε ἴσως ἰδῆς εἰς αὐτὰ ὅ,τι ὄνειρεύ-
 εσαι δι' ἐμέ. Ἄλλ' ὄχι πρὸ πάντων ἄς καλλιεργηθῇ ἡ
 ψυχὴ των, ἄς χυθῇ σπόρος ἀρετῶν εἰς αὐτὴν, καὶ ἄς
 τὴν μαλακώσῃ ἢ ἀγαθούσῃ, διότι οὔτε ἡ εὐφυΐα, οὔτε
 ἡ περινοια, οὔτε ἡ μάθησις μὲ φαίνεται ὅτι ἀποκαθι-
 στοῦν τὸ φύλον μου ἀξιότιμον καὶ ἀξιαγάπητον, ὅσον
 ψυχὴ τρυφερὰ καὶ λατρεύουσα τὴν ἌΡΕΤΗΝ.
 Αὕτη ἡ θεότης ἄς ἐμβῇ μόνῃ εἰς τὰς καρδίας των
 καὶ τότε ἀποκαθίστανται τὸ κλίος τῆς πατρίδος των.
 Ποῖαν ὠφέλειαν θά τοὺς προξενήσουν ἂν προσπα-
 θοῦν νὰ μορφώσῃ τὸ διανοητικὸν μέρος τοῦ φύλου μου,
 δι' ἐπίδειξιν καὶ ἐξωτερικὴν ἠθοπρέπειαν μόνον, ἐνῶ
 ἡ ψυχὴ μένει προσκολλημένη εἰς ποταπὰς καὶ ἀναρ-
 μόστους τοῦ ἀγγελικοῦ εἶδους των κλισίαις; Καὶ αὐ-
 τὸς εἶναι ὁ γενικὸς τρόπος τῆς ἐκπαιδεύσεως σήμερον,
 ὅ,τι χρειάζεται δι' ἐπίδειξιν μόνον τὸ βᾶθος ὅμως
 ξηρὸν, ἐρημωμένον, σεσαθρωμένον, καὶ ὅταν συρθῇ ἡ
 φλούδα ἥτις μὲ τὴν ὠραίαν τῆς θωρίαν ἐπικαλύ-
 πτει τὰ στιλπνωμένα ταῦτα σκεύη, τότε μόνον ἐννοεῖς,
 ὅτι εἰς μάτην ἐχάθησαν κόποι καὶ ὄραι καὶ ἐλπίδες,
 καὶ ἂν καμμία ἀποφύγη τὸν γενικὸν ὀρισμὸν καὶ ἐμφύ-
 τως παραιτήσῃ τὰς συνήθεις προλήψεις καὶ τειναχθῇ
 εἰς ὑψηλοτέραν τάσιν, τοῦτο θά ᾖναι ἐξαίρεσις, καὶ αὐ-
 τὴ ἡ ἐξαίρεσις σπανίως γίνεταί εἰς τὴν φύσιν.
 Ἄν τὸ εἰμαρμένον ἔχη τι προσδιωρισμένον δι' ἐμέ,
 καὶ ἡ Πρόνοια (ὡς λέγεις) μ' ἔγραψεν εἰς τὰς σελίδας τῆς
 βίβλου τῆς. Ὡ! τότε μ' ἐνθουσιασμὸν θά βλέπω τὰ ὑ-
 ψηλὰ ἔπη σου καὶ μ' εὐγνωμοσύνην θά ἐνθυμοῦμαι ὅτι
 ἦσαν ἀπὸ τοὺς πρώτους οἵτινες ἐτίμησαν μὲ τ' ἄσματά
 των τὴν ἄσημον ἀνάμνησίν μου. Τὸ φθάσιμον τοῦ
 μνηστῆρός μου συγχρόνως μὲ τὴν ἐπιστολήν σου καὶ
 οἱ εὐχάριστοι περισπασμοὶ οἵτινες μ' ἐπροξενήθησαν

ἐκ τούτου, δὲν μ' ἄφησαν στιγμὴν ἐλευθέραν διὰ νὰ
 σ' εὐχριστήσω ὅσον ἐχρεώσθην, κ' ὅσον δὲν δύναμαι νὰ
 πράξω ὡς ἐπιθυμῶ, ἐλπίζω ὅμως καθὼς ἔλαβες αὐτορ-
 μήτως τόσην καλοσύνην δι' ἐμέ, οἴτω νὰ συγχωρήσῃς
 καὶ τὴν ἄλλειψίν μου πληροφορημένος ὅτι τιμῶ τὴν
 παιδείαν σου καὶ τὸν διάπυρον ζήλόν σου καὶ τὸν ποιη-
 τικὸν οἴστρόν σου τῶν ὁποίων εἶμαι θερμὴ φίλη. * * *

Σμύρνη τῇ 25 Ἰανουαρ. 1841.

Σ. Σ. Τίς δύναται νὰ μὴ κλαύσῃ ἀπὸ χαρὰν
 βλέπων τὰ Ἑλληνικὰ αἰσθήματα τῆς εὐγενοῦς τῶντι
 συμπολιτιδὸς μας; Ὑπάρχει ἀκόμη, ὑπάρχει ἐρριζω-
 μένος εἰς τὰς καρδίας τοῦ ὠραίου φύλου μας, ὁ σπόρος
 τῆς πατρώας ἀρετῆς. Ἄν τὸν ἐπιμεληθῶμεν, ἀναμφι-
 βόλως θέλει δόσει γενναίους καρπούς, τοὺς ὁποίους
 ἡμεῖς αὐτοὶ πάλιν θέλομεν χαρῆν. — Μ' ἀδελφὰ τῆς
 ἀνωτέρω φρονήματα, θέλομεν καταχωρήσειν ἀκολούθως
 καὶ ἄλλων συμπολιτῶν μας ἀπαντήσεις, λυπούμενοι
 ὅμως οὐκ ὀλίγον ὅτι ὑπὸ τῆς μετριοφροσύνης αὐτῶν
 δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ καταχωρῶμεν καὶ τὰ κίρια
 των ὀνόματα.

Π Ο Ι Κ Ι Α Α .

Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΑΣ ΚΟΣΜΟΣ.

Ἡ θεία τοῦ πολιτικοῦ μας κόσμου τὴν σήμερον εἶ-
 ναι ὡς ὁμαλὴ ἐπιφάνεια γαληνίου καὶ ἀχειμάντου θα-
 λάσσης· καὶ ἂν ὀλίγα τινὰ κύματα φαίνωνται ἐκ δια-
 λειμμάτων ὅτι φουσκόνουσιν, ἀμέσως ὅμως πίπτουσιν
 ὡς μὴ ἔχοντα πρόσκομμα εἰς τὸ ὅποιον ν' ἀντικρου-
 σθῶσι. Καὶ τῶντι ἀκούεται πλέον τὴν σήμερον ὅτι
 ὡς ἄλλοτε, αἱ διάφοροι χῶραι τῆς Εὐρώπης διασχίζον-
 ται μεταξύ των μὲ πόλεμον ἀναγεννώμενον ὡς ἡ Ὑδρα,
 ἢ ὅτι ἡ Ἀσία κατερρημάζεται ἀπὸ σκληρὸν Ταμερλά-
 νον, ἢ ὅτι ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ἐκφωλεύουσι βάρβαροι
 διὰ νὰ συστήσωσι βασιλεία εἰς τὴν λοιπὴν Οἰ-
 κουμένην, ἢ ὅτι ὁ νῦν Κόσμος, ἡ Ἀμερικὴ, κατα-

Βρέχεται πλέον ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινον αἷμα; Ἐξ ἐναντίας μάλιστα δύναται τις νὰ εἶπῃ ὅτι τὴν σήμερον εἶναι ὁ αἰὼν τοῦ Αὐγούστου, καὶ ὅτι αἱ θύραι τοῦ Ἰαννοῦ ἐκλείσθησαν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν πόση διαφορὰ τῶν αἰώνων! Τίς δὲν ἐβλεπε τότε ὅτι ἡ Οἰκουμένη ἐστὲναζε βαρέως ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Ῥώμης, ὅτι ἐχρειάζοντο ἰσχυρὰ τάγματα στρατιωτῶν διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὸν χεῖμαρρον τῶν βαρβάρων, οἵτινες ἐπλημμύρουσαν πανταχόθεν, καὶ ὅτι ὁ κόσμος ἐκρατεῖτο καὶ ὑπεστηρίζετο διὰ τῆς μάστιγος; Τὴν σήμερον ὅμως ὁ κόσμος κρατεῖται καὶ προοδεύει εἰς τὸν ἐξευγενισμόν του μὲ ὄπλον πολὺ ἰσχυρότερον καὶ ὀξύτερον τῆς μαχαίρας, τὸν Λόγον. Ἡ μάχαιρα ἐπιφέρει πάντοτε πληγὴν ἐπιψάουσα, ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι ἰκανὸς νὰ μαλάσῃ τὰ ἀγριώτερα πάθη, νὰ καθησυχάζῃ τὰ τεταραγμένα πνεύματα, νὰ ἐλκύνῃ τὰς καρδίας, καὶ νὰ κερδίξῃ τὰς νίκας χωρὶς νὰ προξενῇ διόλου πληγὴν. Διὸ καὶ ἐγκαταλείψαντες σχεδὸν ὡς περιττὴν πλέον τὴν μάχαιραν, μάχονται τὴν σήμερον διὰ λόγων μόνον, καὶ ἐπομένως ἀντιπολεμοῦσι διὰ γνωμῶν, μὲ ταύτην τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ἐνῶ ἄλλοι προγενέστεροι ἐμάχοντο σοριστικῶς, οἱ σημερινοὶ μας πολιτικοὶ θέλουσι νὰ δίδωσι τὸν λόγον τῶν πραγμάτων, καὶ οὐχὶ νὰ κἀμνωσι σορίσματα. Ἡ ἐποχὴ μας ἐγγίνει δὲν εἶναι παραπλησία οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐποχῆς. Ὅθεν καὶ ἡ φαινομένη τοῦ πολιτικοῦ μας κόσμου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ταραχὴ δὲν ὁμοιάζει μὲ βροντὴν νεφέλης, ἐξ ἧς

φέρεται χιόνος μένος, ἠδὲ χαλάζης,

ἀλλ' ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἀπὸ αὐτὴν προσδοκᾶται ἡ εὐρῆνη τῶν λαῶν, ἡ ἀρμονία τῶν αἰσθημάτων, καὶ ἡ παγκόσμιος ὁμόνοια, τοῦλαχιστον ἂν πρέπη νὰ πιστεῦσωμεν τὰς ἀλανθάστους προφητείας τῶν νεωτέρων οἰωνιστῶν.

ΦΡΕΙΔΕΡ. ΚΑΙ Η ΕΝ ΒΕΡΟΛ. ΑΚΑΔΗΜ.

Φρειδερίκος Β'. ὁ Μέγας, βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, εἶχε μερίστην κλίσιν εἰς τὸ συγγράφειν, καθ' ὅσον μάλιστα ἐβλεπεν ὅτι τὰ πονήματά του ἐθαυμάζοντο καὶ ἐπηνοῦντο ὑπὸ τῆς ἐν Βερολίνω Ἀκαδημίας. Θέλων ὅμως νὰ πληροφορηθῆ ἂν οἱ πρὸς αὐτὸν διδόμενοι ἔπαινοι ἦσαν εἰλικρινεῖς, ἔστειλε μίαν τῶν ἡμερῶν σύγγραμμά τι εἰς αὐτὴν ἀνωνώμως. Ἀλλ' ἡ Ἀκαδημία μὴ γνωρίζουσα τὸν συγγραφέα, οὐ μόνον δὲν ἔδειξε τινὰ ὑπόληψιν πρὸς αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ τὸ κατεφρόνησε μάλιστα. " Πολλὰ καλὰ λοιπὸν, ἐφώναζεν ὁ βασιλεὺς, ἐνόησα ὅτι οἱ ἔπαινοι καὶ αἱ εὐφημῖαι τῶν ἀνθρώπων τούτων, ἐδίδοτο εἰς τὸν Βασιλέα καὶ οὐχὶ εἰς τὸν Συγγραφέα. " Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἄρας ὠμίλει πάντοτε καταφρονητικῶς περὶ τῆς ἐν Βερολίνω Ἀκαδημίας.

Η ΓΑΣΤΡΙΜΑΡΓΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ.

Μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονικὸν πόλεμον ἔκυρ-
ευσε τόση λιχνεία καὶ γαστριμαργία εἰς τὴν Ῥώμην,
ὥστε κατὰ τὸν Πλαῦτον ἐμίσηθον μαγείρους εἰς τὴν
ἀγορὰν μὲ ἡμερούσιον μισθὸν διὰ νὰ τοὺς μαγει-
ρεύωσι κάλλιστα φαγητά. Εὐθύς ἀπέκτησε καθεὶς
πολίτης ἰδίον του μαγείρον, καὶ ὅσον ἐξηπλόνοντο αἱ
δορικησίαι, τόσον ἐπληθύνοντο εἰς τοὺς Ῥωμαίους
αἱ γνώσεις τῶν ὅσα ἠδύνουσι τὸ στόμα. Πᾶν ξενικὸν
ἢτο ἀγαπητὸν, ἐξαιρέτως τὰ προϊόντα τῆς Ἀσίας,
καὶ τὰ θαλάσσια ὀψάρια τοῦ Πόντου. . . Μ. Οὐά-
ρων, σύγχρονος τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Κικέρωνος ἔ-
λεγεν ὅτι " Ἐὰν θῆλῃ τις νὰ φάγῃ λαμπρῶς, πρέπει
νὰ φέρῃ παγόνι ἀπὸ τὴν Σάμον, λαγὸν ἀπὸ τὴν Φρυ-
γίαν, γερανὸν ἀπὸ τὴν Μῆλον, ἐρίφιον ἀπὸ τὴν Ἀμ-
βρακίαν, θύννον ἀπὸ τὴν Χαλκηδόνα, μύραιναι ἀπὸ
τὴν Ταρτησσόν, χέλυον ἀπὸ τὸν Πεσσινοῦντα, ὁ.

στρείδια ἀπὸ τὸν Τάραντα, πίννας ἀπὸ τὴν Χίον, ξιρίαν ἀπὸ τὴν Ῥόδον, βαρβώνια ἀπὸ τὴν Κιλικίαν, καρύδια ἀπὸ τὴν Θάσον, φοίνικας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, βαλάνους ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ Λούκουλος (περίφημος διὰ τὴν γαστριμαργίαν του) εἰς ἀπρόετοίμαστον τι συμπόσιον κατεδαπάνησεν εὐθὺς, 15,000. φοιρίνια αὐστριακά. Ὁ Ἀπικίων κατησώτευσε περίπου 8 μιλλιόνια φοιρίνια εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ τέλος ἐγένεν αὐτόχειρ, διότι τὸν ἔμεινεν ἐν δέκατον τῆς ὅλης περιουσίας του, μὲ τὸ ὅποιον ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἀπίθνησκε τῆς πείνας.

Ὁ πλούσιος τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἐπλήρως τεσσάρων λίτρων ὀφάριον μὲ τριακόσια ἐβδομηνταπέντε φοιρίνια. Εἰς τοῦ Νέρωνος τοὺς χρόνους δὲν ἐδύνατο κανεὶς ἐπίσημος Ῥωμαῖος, ὅσον φειδωλὸς καὶ ἂν ἦτο, ὅταν ἐλάμβανεν ἐνδοξὸν τι ἀξίωμα, νὰ μὴ δώσῃ συμπόσιον ἑκατὸν χιλιάδων φοιρινίων. Ὁ Καλιγόλας (αὐτοκράτωρ) ἔκαμεν ὅλα του τὰ δυνατὰ μίαν φορὰν νὰ ἐξοδεύσῃ τὸν ἐτήσιον φόρον τριῶν ἐπαρχιῶν εἰς ἓν μόνον συμπόσιον, εἰς τὸ ὅποιον καὶ μὲ ἀναλελυμένα μαργαριτάρια καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀρτύματα ἐξωδεύθησαν δύο ἡμισυ καδία χρυσοῦ !! Ὁ Οὐϊτάλλιος ἐκατασκεύασε δίσκον μέγιστον, τὸν ὅποιον ἐγύμισε ἀπὸ καρυκεύματα, τὰ ὅποια ἐδαπάνησε περίπου 40,000 φοιρίνια. Μεταξὺ τούτων ἦσαν γλῶσσαι ἀηδόνων, μυελὰ παγωνίων καὶ φασιανῶν, γάλα τῶν μυρραίνων καὶ ἄλλων σπανίων ὀφარიῶν . . .

Διὰ νὰ φέρωσι τοιαῦτα ἐδώδιμα ἀπὸ τὰ μακρηνότατα μέρη τοῦ κόσμου, ἐμεταχειρίζοντο στόλους καὶ συνιππίας, καὶ ὅλοι οἱ δρόμοι οἱ φερόντες εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὰς δύο θαλάσσας ἦσαν σκεπασμένοι ἀπὸ ἀμάξια φορτωμένα μὲ τὰς ἀναγκαίας ὕλας διὰ τὸ μαγειρεῖον τῆς αὐτῆς καὶ τῶν προκρίτων.

(ἐκ τοῦ Κολύμ.)

